ԻԼ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5528 — 1/14 ԱՊՐԻԼ 1904 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 29 ՄՈՒՀԱՐՐԵՄ 1322 — ԻԼ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5528

درعلیه ده‌علطه ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԵՐԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրս.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Տանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ տարուան վերապատկան այցելութիւնները տրդիւնքը գործնական կերպով այս տարի սկսաւ երեւալ։ Ասոնց մէջ ամէնէն կարեւորները երկուք են. առաջին, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի համաձայնութիւնը, երկրորդ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ մերձեցումը։ Ասոնցմէ առաջինն կարեւորութիւնը անչափ չատ աւելի է քան երկրորդին, մանաւանդ թէ երկրորդը պարզ ծնունդ կրնայ համարուիլ առաջինին, որպէսզի մինչեւ որ Ֆրանսա չբարեկամացաւ Անգլիոյ, Իտալիա չմտերացաւ Ֆրանսայի. զի Լուպէ նախագահին Լոնտոն երթալէն եաքն էր որ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը Բարիզ գնաց։ Նոյնպէս Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ իրաւարարական դաշնագրի մը ստորագրումէն վերջն էր որ նոյնիսկ պատանագիր մը կնքուեցաւ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ։

Իսկ հիմայ աւելի կարեւոր քայլ մը առնուեցաւ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի կողմէ դէպի ի հաստատուն եւ գործնական բարեկամութիւնը՝ խմբագրութեամբ եւ ըստորագրութեամբ այն պայմանագրին, որ երկուսէն ալ ղիւղուրեմբ ու համաձայնութեամբ կարգադրեց ու վերջացուց այդ երկու երկիրներուն միջեւ վէճի նիւթ եղող խնդիրները։ Միլիոնգռոին ոչ մէկ կարգադրութիւն այս ասոնցմէ ուշագրաւ հանգամանք ունեցած է։ Այնտեղի ընդհանուր խաղաղութեան տեսակէտով այնքան բարեբար ազդեցութիւն ունենալ կոչուած է սոյն Անգլեֆրանսական համախոհութիւնը, որ Ֆրանսայի դաշնակից ու Անգլիոյ ասոնք համարուած Ռուսիան անգամ գոհութիւն յայտնել պաշտօնապէս իր լրագիրներուն բերնով, եւ այն յայտով թէ կարելի է որ Ֆրանսայի մտադրութիւնը Անգլիոյ պատանի ըլլայ զանիկա (Անգլիա) բարեկամացնելու։ Ռուսիոյ։ Առայժմ Սպանիա միայն դժգոհ մնացած է Անգլեֆրանսական համաձայնութենէն, մանաւորապէս Մարոքի վերաբերեալ կէտին նկատմամբ միայն։ Մեւ տեսութիւնները ամէնքն ալ տարբեր զգացում ունեցան։

Իսկ այն պարագան թէ Ֆրանսա բուն իսկ այն տանն այնքան բարեկամութեամբ կը կապուի Անգլիոյ հետ, երբ այս վերջինին դաշնակիցը Ճարն պատերազմ ունի իր դաշնակից Ռուսիոյ հետ, ամէնէն աւելի կը չեղնէ, եւ վեր կը ցայտեցնէ Անգլեֆրանսական սոյն իրաւախոհութեան ոգին ու արժէքը, որուն վրայ Գերմանիա լրին խորհրդածութեամբ ու տայիկեան փիլիսոփայութեամբ նայելէ առաջիկան։ Թէպէտ Սպանիա տարբեր ակնկալութիւն մը ունեցաւ անկէ, երբ իր թագաւորը փութաց Վիկտորիա թագուհւոյ։ Գերման կայսր հետ։

Աւելորդ է ըսել թէ Մանչի ծովեզերքանակ երկու երկիրներու միջեւ կնքուած այս համաձայնութիւնը պատերազմը Մայրագոյն Արեւելքի մէջ սահմանափակելու ծառայող ամէնէն կարեւոր միջոցն է, եւ այս պարագան սա կերպով կը մեկնուի թէ Անգլիա եւ Ֆրանսա իրաքանչիւրը կը կարծէ թէ իր դաշնակցին ծառայութիւն կ'ընէ, ըստ որում իւրաքանչիւրը իր կարգին այն հաւատքը ունի թէ իր դաշնակիցը պիտի յաղթէ վերջ ի վերջոյ. ուրեմն թաղուել որ երկու պատերազմիկները դէմ առ դէմ մնան առանձինն՝ իւրաքանչիւրին կողմէ ծառայութիւն մատուցանել է անոնց ամէն մէկին։

Բայց դիտելի ուրիշ պարագայ մը եւս կայ ներկայ անգլեֆրանսական համաձայնութեան մէջ. մինչ Անգլիոյ կողմէ պարզ դոհութիւն միայն կը յայտնուի անոր կնքման մասին, Ֆրանսայի մէջ այնպէս կը յայտարարուի թէ Անգլիա է որ աւելի զիջողութիւններ ըրած է։ Մինչեւ իսկ տարաքին զարձոց նախարար Պ. Տէլքասէ անձամբ այդպէս յայտարարեց, ինչպէս Բարիզէն հեռագիր մը կը ծանուցանէր առջի օրը։ Ասոր ալ պատճառը ան է որ Ֆրանսայի ժողովուրդը կը կասկածի թէ իր նախարարները երբ Մեծն Բրիտանիոյ նախարարներուն հետ բանակցութիւններ ընեն, աւելի իրենք կը խաբուին քան անոնք։ Կը կարծեն թէ Ալպիանն է միայ առիւծի բաժինը խլողը։ Ուստի հարկ էր հանդարտեցնել այդ կասկածութիւնը։

Ընդհակառակն Անգլիոյ ժողովուրդն ալ այն հաւատքն ու համոզումը ունի թէ իր նախարարները չեն կրնար խաբուիլ անոր համար ընդհանուր գոհունակութեամբ աղօնեց կնքուած դաշնագիրը։

Աւելորդ է ըսել թէ երկու ժողովուրդներն ալ չափազանցութեան կը տանին իրենց զգացումները իրենց նախարարութիւններուն վրայ, մէկը անպայման վստահութիւն տածելով, միւսը անխիր կասկած սնուցանելով։ Իրողութիւնը սա է թէ երկոքին նախարարութիւններն ալ ճշմարիտ ծառայութիւն ըրին իրենց երկրին, պատրաստելով եւ ստորագրելով այսպիսի դաշնադրութիւն մը։ Ակէ կը հաւատի թէ Պ. Բանպ եւ իր ընկերները որքա՛ն կորզելով կը վարեն նոր զարձերու ուղղութիւնը բուն իսկ Ֆրանսայի մէջ, նոյնքան ազդուրէն առաջ կը տանին նաեւ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութիւնը արտաքսմանի մէջ։

Իսկ թէ ինչո՛ւ համար լուր ելաւ անոնցմէ թէ Ջորջ դժգոհ է Պ. Տէլքասէի ընթացքէն եւ անոր պաշտօնէ հրաժարումը պահանջեր է, — լուր մը որ իր անհեթեթութեան պատճառով չատ զարմացաւ — հիմայ միայն կը հասկցուի, երբ կատարեալ իրողութիւն եղած է անդլեւ-ֆրանսական նոր դաշնագիրը։

Բայց որպէս զի գաղափար մը առնուի թէ զանազան երկիրներու լրագիրները ինչպէս կը դիտեն, կը դատեն այլ եւ այլ խնդիրները եւ անոնց վրայ ինչ խորհրդածութիւններ կ'ընեն կամ լուրեր եւ տեսութիւններ կը հրատարակեն, կ'արժէ յատկապէս մատնանիշ ընել Պէրլինի Լոկալ Անցայկեր կարեւոր թերթին ասած հետեւեալ տեղեկութիւնը որ առնի օրուան Արեւելեան քաղաքական լուրերու բաժնին մէջ դրուած էր արդէն.

«Ռուս բարձրաստիճան պաշտօնատարը «մը, կ'ըսէր լեհաց թերթը, յիշատակ-«գիր մը մատուցեր է Նիքոլա Բ.ի, ջա-«տագովելով Մանչուրիոյ վերադարձուիլը «Զինու, ինչ որ ալ ըլլայ Ճարոնի հետ «կատարուած պատերազմին ելքը։ Նոյն «պաշտօնատարը յարեր է որ Ռուսիա ես-«թէ Մանչուրիան վար դնէ, մեծամեծ «ծախքերու դուռ պիտի բանայ, առանց «օգուտ մը ընծայելու, նաեւ պիտի պար-«տաւորէ Ռուսիան մեծածախս նաւատորմ «մը պահելու։ Միանգամայն յայտարարեր «է թէ Ռուսիա բնաւ լաւ նաւատորմ մը «պիտի չկենայ ունենալ եւ թէ անկեղ-«ծօրէն պէտք է հիմարի այդ գաղա-«փարէն։»

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՓԱՌՔՆ ՈՒ ԴՐԱՄԸ

Դրա՛նն այնպէսի չրջանի մէջ ուր «Դրեպամբոմաջը» գրեթէ օրուան համաճարակին՝ iufluenzaի չափ նախնիներ կը գործէ մեր երկու սեռէ գրողներու թանձր խաւերուն մէջ, այժմէութենէ զուրկ չէ անշուշտ Annalesի վերջին թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակուած խմբագրական մը զոր «Արեւելք»ի մէջ սրտին մէջ անցածը...։ Բայց, սա հատաքրքրական է որ, իրեն հետ կենակցելէ ի վեր փոխանակ ճարտնական լեզուն աւելի՛ աղէկ սորվիլ չանալու, բոլորովին անհոգացած էր, ա՛ն ատիճան զդացի որ երբե՛ք չը պիտի կրնամ չանգրդռուիլ անով։

Պաղդամիս ատենքին տակ նստած՝ դիտեցի ստերուս տակ գտնուող մեհեանները ու գերեզմանատունները, անտառները, կանանչ լեռները, արեւին մէջ ողողուած ամբողջ Նակաղաքին։ Ճ գուռները իրենց ամէնէն սուր ժամանքը կ'արձակէին որ օրի ջերմի մը պէս կը դողդողար։ Ամէն ինչ խաղաղ, լուսափայլ ու տաք էր...։

Լա՛ւ. ասով հանդերձ ինծի համար բաւական չ'երեւար ան...։ Արդէօք ի՞նչ բան փոխուեր է ալխարի վրայ. ամառուան այն ոսթակէզ ցերեկները, անո՛նք որ վերասին կը գանեմ իմ հեռաւոր յիշատակներուս մէջ, աւելի՛ չող, աւելի արեւ ունէին. երբեմնի Բաղը աւելի զօրեղ և անուար կ'երեւէր ինծի։ Կարծես թէ բոլոր ծառերն ալ աւելի՛ բարձրացեր էին։ Դրբամ չարթել կը նշանակէ այս։

Անոնք աղուս մը պէս լիարուն կը ծախսէր իր ունեցածը, չա՛ռ առատաձեռն էր հանդէպ իր ստոր դասերուն, որոնցմէ կը պաշտուէր, չատ երախտագործ հանդէպ իր բարեկամներուն, որոնց համար միշտ բաց էր իր քսակը, եւ որոնք ա՛նչափ դիւրաւ կը մառնային ասոր ըրած բարիքը՝ որչափ դիւրաւ կը ըստանային զայն իրմէ։

Ախորժ չէր զգար ընկերային ակումբներէ, թէեւ դիրքին բերմամբ ստիպուած ըլլար երեւիլ հոն։ Բայց կը խուժուէր այնպիսի աղուս մը պէս՝ որուն կը հաղցնեն կիրակնօրեայ զգեստները, եւ դոր ստրապարհակ կը վարեն կը տանին մամիկին այցելելու։ Նա՛նչափ կը յոգնէր ամէն ուր որ երթար, իր համբաւակասաւութեան ու իր լեզուի զուարճալի արտասանութիւններուն համար, վասն զի ասոնք ա՛յ միայն զերծ էին չարամասութենէ, այլ նաեւ ինքնաբերաբար կը բըղխէին միտարթեան մաքէ մը։ Իր տան մէջ միայն հանգիստ կը զգար իրապէս սակաւաթիւ բարեկամներու հետ, ծխախոտը ներքեւը՝ սովորութիւններու վերջին ասոնցմէն պարզ չէին։

Ոչ նուազ պարզ էին նաեւ Ֆէրմանի Ֆեպրի սովորութիւնները։ Անցեալ առաւօտ, անոր արձանին մօտ Լըքօնթ որ Լիլի Կիսանդրին անանելով, կը մտածէի թէ այս երկու գրագէտներուն բախտը ճշգրտապէս նմանութիւններ կը պատկերացնէ։ Երկուքն ալ կը վարեին գրագէտի պաշտօն, որ կը դիւրացնէր անոնց արուստը։ Երկուքն ալ իրենց անձը բարդանուէր ընծայեցին գրականութեան պաշտամունքին, ու գրեթէ անոնցմէ օգուտ մը միայն քաղեցին ասկէ։ Ֆէրմանի Ֆեպրի երբեք չվայելեց ժողովրդային ասուար յաջողութիւն կոչուած բանը. իր ամէնէն հմտաւոր գիրքը, Abbé Tigrane, քանի մը հազար օրինակ միայն ապառում ունեցաւ։ Դալալ Լըքօնթ որ Լիլի, ամէն մարդ գիտէ թէ իր ասանաւորներ չէին վաճառուեր բնաւ... կամ ա՛նչափ քիչ որ գրեթէ չարժեր այս մասին խօսիլ։

Ապահովաբար, Poèmes barbaresի հեղինակը չէր կրնար թեկնածու ըլլալ Աղեքսանդր Տիւմա հօր հուկին. եւ սա կայն, եթէ ուզեր, կրնար նիւթապէս շահագործել իր փառքը. կրնար, ինչքան չատերու պէս, հետեւիլ դիւրին տեսակներու, քրոնիկի, արձակ մատրաքէի, անտարակոյս կրնար գտնել օրաթերթ մը՝ որ լիովին վարձարէր անոր չարաթական ցգտավաստակ երկասիրութիւնները, ու կրնար այսպէս անքան ատանապատկել իր եկամուտները։ Երբեք չհաւանեցաւ այդպիսի բաներու եւ յամառօրէն մերժեց իրեն եղած առաջարկները, փակուած մը նոց իր աշխատանոցին մէջ, ու երկարօրէն մտածուած կտորներ միայն իր գրիչէն դուրս թափեց։ Անոր մասին կարելի է ըսել, ինչ որ կարելի չէ ըսել ուրիշ չատերու մասին թէ դրամի համար չգրեց երբեմ։

Իր ծուլութեանն, գոհոզութեանն, հպարտ ամկհաւութեանն, արատդրելու անկարողութեան պէտք էր վերագրել այս բանը։ Կամ թէ դեղագիտական խըղճահարութիւնով կը բացատրուէր այս վերապահումը, Լըքօնթ որ Լիլի ամէնէն օրենաւոր չատերը զսեցնելու ասպիճան յառաջ կը տանէր զեղեցկութեան սէրը։ Թերեւսաւոր հրաչակերտի մը քով սավառնող ըլլալիք մարդ էր։ Անոնք այնպիսի գաղանիքներ են՝ զորս բանաստեղծին մը տերիմներ միայն կրնան մեզի հաղորդել։ Հաւանական է թէ անոր հոգին բաղմամաղ էր, թէ ալեւոր զգացումներ կը ներդրծէին անոր։ Բայց եթէ նկատենք թէ առաքինութիւններէն միայ անբաժան ըլլալու երեւոյթը կեղծած չեմ արդէն, սակայն մեր յարաբերութիւնները հեղինեմ կը ցուցանեն, մանաւանդ երբ առանձին ենք։ Այսօր սակայն խոս դարձայ ժպտադէմ, եւ ձեռքովս նշան ըրի՝ ընելով. «Շարունակէ՛ առաւին, հանգիստ կը զգամ այդ յանպարտաստից նուազդ լսելով...»։

Զարմանալի բան է որ այս խնդացող ժողովուրդին նուազածութիւնն ա՛յնքան խուր ըլլայ, բայց սուգիս Բրիղանթէմին յօրինած այս եղանակը լսելու արժանի էր...։ Ո՞ւր արդեօք լսած ու սորված էր զայն. ինծի համար ընդ միշտ խորհրդաւոր եղող ի՞նչ անպատում երազանք կ'անցնին արդեօք իր դեղին ուղեղին մէջէն, երբ ան այս կերպ կը նուազէ կամ կ'երգէ...։

...Ծանկարծ՝ բա՛ն, բա՛ն, բա՛ն, երբեք չոր հարուածներ կուտան մեր դրան, ու կը ներկայանայ մխիթարիչ հագուստով ապաւէն՝ որ խանարհութիւն մը կ'ընէ մեզի։

—Մա՛ք, մա՛ք, Պ. Բանկուբո՛ւ, օհ, ի՞նչպէս ալ ճիշդ ժամանակին կուգաս, ճիշդ այն պահուն՝ երբ ես ալ երեւակայութիւնս կը լարէի ճարտնական բաներու համար !...

Լուսցքի փոքր հաշուեցոյց մըն է զոր Պ. Բանկուբու կ'ուզէ յարգանքով ներկայացնել մեզի, իրանը արագօրէն դէպ ի առաջ ծռելով, ձեռքերը ծունկերուն լեցած եւ ինծի երկայն սոյլ մը արձակելով։

ԻՍ.

Շարունակելով այն ճամբան որ կ'երթայ եւ կ'անցնի մեր տան առջեւէն, կը գըտնուին տասնի չափ հին անակներ ալ, պարտէզներու քանի մը պատեր, յետոյ՝ ալ ուրիշ բան չը կայ եթէ ոչ՝ տասի լեռը, փոքրիկ արահետներն որոնք դէպ ի կատարը կը բարձրանան՝ Թէյի սրտերու, գամլիճայի խուխներու եւ մացառներու ու ժայռերու մէջէն։ Ու Նակաղաքին չրջապատող բոլոր այս լեռները գերեզմաններով լեցուն են. գարերէ ի վեր հոն կը տանին մեռելները։

Բայց ճարտնական այդ չիրիմները տարբերոյթ չեն եւ տասկում չեն ազդեր. կարծես թէ այս մահկանացոյթ ու թեթեւաբարոյ ժողովուրդին մէջ մահն ալ չատ լուրջ հանգամանք մը չունի։

Դերեզմանները սակեղծ տաներով զարդարուած մեռելական կոթողներ են. անոնք խումբ խումբ կը տեսնուին անտառները փոքրիկ ցանկրմերու մէջ, կամ թէ խիտ գեղեցկադիր ընկոյն տարատանդներու վրայ։ Ընդհանրապէս հոն կ'երթցուի մահուանաւ երկոք զարէ առնդուխներէ, մերթ ընդ մերթ անցնելով նուիրական կամարակապ դռնակներու ներքեւէն՝ որոնք միտ նոյն ձեւն ու պարզութիւնն ունին եւ մեհեաններու կամարներու մէկ մասնակարն են։

Մեր տան վրայի կողմը լեռան գերեզմանները ա՛յնքան հնութիւններ են՝ որ գիշերն անգամ մարդ չը սասկար. անոնք խումբ մը լքուած գերեզմանոցներ են։ Հոն թաղուած մեռելները վաղուց հալած են հողին մէջ։

Այն հաղարաւոր փոքրիկ գորշագոյն կոթողները, բաղմութիւնը այն հին եւ մամաւոր պատատներուն՝ տլ եւս ուրիշ բան մը ըլլալ չեն թուիր, եթէ ոչ՝ ապացոյցը մեզմէ առաջ եղած չարք մը էակներու՝ որոնք ժամանակներու խորհրդաւոր ընթրկումին մէջ բոլորովին կորսուած են։

(Շարունակելի)

—(20)—

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻԶԱՆԹԷՄ

Հեղինակ — Թարգմանիչ
ԲԻԷՐ ԼՈՒԹԻ — Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

Ի.

— Մի՛, մի՛ ընէք, բարի Տիկին Բըռիւն, թաղէ՛ք, եթէ դիտելիք թէ ո՞րքան հաճելի է ինձ ան՝ այս դիրքին մէջ, կոչիկներս սովորութեան համաձայն վրը ձգած էի փոքրիկ տրեխներուն ու թոյլատրեցի ոտքերուս քով, եւ ոտքս ծայրերուն վրայ կոխելով մեղմիւ ներս մտայ, երթալ պաղդամին մէջ նստելու համար։

Մեղք որ սա փոքրիկ Բրիղանթէմը միշտ չը կրնար այսպէս քնանալ. այս դիրքին մէջ խիստ հիանալի է ան, ու լեռայ, գոնէ դիս չը ձանձրացներ։—Թերեւս, ո՛վ գիտէ, միջոցը ունենալի լուսադոյն կերպով հասկնալու իր գլխուն ու սրտին մէջ անցածը...։ Բայց, սա հատաքրքրական է որ, իրեն հետ կենակցելէս ի վեր փոխանակ ճարտնական լեզուն աւելի՛ աղէկ սորվիլ չանալու, բոլորովին անհոգացած էի, ա՛ն ատիճան զդացի որ երբե՛ք չը պիտի կրնամ չանգրդռուիլ անով։

Պաղդամիս ատենքին տակ նստած՝ դիտեցի ստերուս տակ գտնուող մեհեաններն ու գերեզմանատունները, անտառները, կանանչ լեռները, արեւին մէջ ողողուած ամբողջ Նակաղաքին։ Ճ գուռները իրենց ամէնէն սուր ժամանքը կ'արձակէին որ օրի ջերմի մը պէս կը դողդողար։ Ամէն ինչ խաղաղ, լուսափայլ ու տաք էր...։

Լա՛ւ. ասով հանդերձ ինծի համար բաւական չ'երեւար ան...։ Արդեօք ի՞նչ բան փոխուեր է ալխարի վրայ. ամառուան այն ոսթակէզ ցերեկները, անո՛նք որ վերասին կը գանեմ իմ հեռաւոր յիշատակներուս մէջ, աւելի՛ չող, աւելի արեւ ունէին. երբեմնի Բաղը աւելի զօրեղ և անուար կ'երեւէր ինծի։ Կարծես թէ բոլոր ծառերն ալ աւելի՛ բարձրացեր էին։ Դրբամ չարթել կը նշանակէ այս։

Անոնք աղուս մը պէս լիարուն կը ծախսէր իր ունեցածը, չա՛ռ առատաձեռն էր հանդէպ իր ստոր դասերուն, որոնցմէ կը պաշտուէր, չատ երախտագործ հանդէպ իր բարեկամներուն, որոնց համար միշտ բաց էր իր քսակը, եւ որոնք ա՛նչափ դիւրաւ կը մառնային ասոնր ըրած բարիքը՝ որչափ դիւրաւ կը ըստանային զայն իրմէ։

Ախորժ չէր զգար ընկերային ակումբներէ, թէեւ դիրքին բերմամբ ստիպուած ըլլար երեւիլ հոն։ Բայց կը խուժուէր այնպիսի աղուս մը պէս՝ որուն կը հագցնեն կիրակնօրեայ զգեստները, եւ զոր ստրապարհակ կը վարեն կը տանին մամիկին այցելելու։ Նա՛նչափ կը յոգնէր ամէն ուր որ երթար, իր հաճարանաւորութիւնները, ստրատուն հանգամանքն օտար — անգլ. եւ ամերիկեան — magazineներուն, որոնք հակայազօր ելեւմտացոյցներ կը տրամադրուն ու հետեւաբար կրնան «վճարել», ասանք նոյնքան նորանշան երեւոյթներ են՝ որտադրութեան տակը բարձրացնելու նը պատող։

Ա՛լ անցած է այն ժամանակը՝ ուր տաղանդի տէր մարդը մեկամաղձորէն կը դեգերէր փողոցներուն մէջ, ու ժլատ հրատարակիչէն ալ իրը չնորհ կը ստանար հարիւր ֆրանքնոց ոսկրմէկի դրամատոմս մը։ Հիմայ տաղանդը բարձրագլուխ կը քալէ, ցանկալի ու սակարկելի կը հանդիսացնէ ինքզինքը, պահանջկոտ ըլլալու համար՝ հատատուելու չպատեր միւս. կը ճանչնանք երեկոյին վիպագիրներ՝ որոնց անափառութիւնը կը չափակուի անհատատալի լաչանքով մը։ Ասանք աւելի ինքնագովութիւն ունին քան Պալզաք — որ սակայն զերծ չէր այդ բանէն։

Աւելցնենք, թէ այն մեծ դիւրութիւնը զոր հիմակուան գրագէտներն ունին իրենց գօսեկոխ դրամագլուխը պարբերելու մասին, իրենց մաքին վրայ կը գրծէ այնպիսի ազդեցութիւն մը՝ որ նպաստաւոր չէ միտ...։ Ինչ մը կը զգլխին այդ գանոյ յաջողութեան բերմամբ, ու չատ փաղանց կարեւորութիւն կ'ընծայեն անոնց։ Կը մոռնամ այն եղական ապաւորութիւնը՝ որ իմ վրայ թողուց վերջերս նախաճաշ մը, որուն ինծի պատիւ ըրած էին հրաւիրելու քանի մը նշանաւոր վիպագիրներու եւ հերերգակներու հետ։ Կերակուրի ամբողջ տեւողութեան մէջնցին, լոկ դրամի խօսք եղաւ։ Կարելի էր հարեւանցի խօսակցել հազարամեկ չահեկան նիւթերու վրայ, տեսակէտն մատնդէպ անցնելով։ Սակայն խօսակցութիւնը տերտոշէն համակերդուածաւ խաղպես անարդ այս մետղին վրայ, որ եղջերաւաքաղ մը չէ, — ի՞նչ որ ալ կարծէ Ռապէր լը Տիպլը։

— Փ... ո՞րքան դրամ ստացաւ իր վերջին գրքին փոխարէն։ Ո՞րքանի հասան են միլիոնի հասոյթները։ Գիտէք որ Զ... յօդուած գլուխ հինգ հարիւր ֆրանք կը ստանայ։ Անլո՛ւր բան է այս։ Հապա եթէ գիտնայիք թէ ինչ կը վճարեն Ամերիկայի մէջ։ Շա՛տ աղայամրեանք մենք, պարտ էինք աւելի սուղ բռնել մեր գները։ Այսուհետեւ սուղ գըլուխ երթ՛ ֆրանքէն պակասի չեմ տար բան մը...։

Շատ անդամներ, ի դուր փորձուեցաւ խօսքին նիւթը փոխել, զանձատամի այս դեղերանքէն ղերծանիլ. անոնք կախարդեամ մը նորէն հոն կը բերէր կը հանէր խօսակցութիւնը։ Ահա թէ ո՞ւր կը հասնին փափկամիտ վիպագիրներ, սրամիտ ու նրբախոհ թատերագիրներ, երբ այսահարին շանու (lucre) սէրէն։

Ատաւա՛ծ իմ, պարտինք լիաւլի ներողամտութիւն ցոյց տալ հանդէպ մեր ա՛յն եղբայրակիցներուն, որոնք թերեւս դեռ, ճիշդ այն պահուն՝ երբ ես ալ երեւակայութիւնս կը լարէի ճարտնական բաներու համար !...

Լուսցքի փոքր հաշուեցոյց մըն է զոր Պ. Բանկուբու կ'ուզէ յարգանքով ներկայացնել մեզի, իրանը արագօրէն դէպ ի առաջ ծռելով, ձեռքերը ծունկերուն լեցած եւ ինծի երկայն սոյլ մը արձակելով։

ԻՍ.

Շարունակելով այն ճամբան որ կ'երթայ եւ կ'անցնի մեր տան առջեւէն, կը գըտնուին տասնի չափ հին անակներ ալ, պարտէզներու քանի մը պատեր, յետոյ՝ ալ ուրիշ բան չը կայ եթէ ոչ՝ տասի լեռը, փոքրիկ արահետներն որոնք դէպ ի կատարը կը բարձրանան՝ Թէյի սրտերու, գամլիճայի խուխներու եւ մացառներու ու ժայռերու մէջէն։ Ու Նակաղաքին չրջապատող բոլոր այս լեռները գերեզմաններով լեցուն են. գարերէ ի վեր հոն կը տանին մեռելները։

Բայց ճարտնական այդ չիրիմները տարբերոյթ չեն եւ տասկում չեն ազդեր. կարծես թէ այս մահկանացոյթ ու թեթեւաբարոյ ժողովուրդին մէջ մահն ալ չատ լուրջ հանգամանք մը չունի։

բէն, գաճա՛ճ ցախերու մէջէն արատ-ծորուած ծոթրերի բա՛րկ հատ մը անա-նուխի հոսին միացած, անոնց ոգեւորը չոչել կուգա՛ր. ու կը քնանային ժամե-րով, ժամերո՛վ.

Վայրի կաչանդոյ հեղեղ մը պօսթ-կա՛ց լիրան սանդքէն, բայց այնքան խա-բունկ կը քնանային որ, երբ ան եկաւ հովիւը տարաւ, չիմացա՛ւ անգամ. երբ սարդ՝նքան գինովանքէն խելաթեղած, պառկած էին գետափին մօտ, յոքանքին պառաւակներուն դէմ, պամպանեբու շալքին տակ, գեղջուհիին վարտիւնե-բը հինայուած, իր երեսին ցրքա՛ւն, ու իր սիրած գառնուկը քսիլ ի վեր մրա-փուն, հեղեղը քիչ տարա՛ հովիւը, որ-պէս զի փեթիէ այն ուչար յափուկի սա-ռատիւ տերեւները, որ սէրով հիւսած էին առ երկուքը տա՛ք, սրտա՛ն։

Շամբուշ դիպուա՛ծ, որ աղուր գե-ղուհին մաղձատ տուայանքի մը մասա-նեց, արթննալուն ալ՝նչ տեսաւ, իր սի-բականին արեխէն, գառնուկէն ու բիրէն զատ քալը անկուա՛ծ, ու լայնա՛ւ սա-խակներուն հետ, արցունքով լուրայ խաւրեց հովիւին, հովին մինցա՛վ, ու անփոյթ, իր ծամերը հովին, կարապի երգը հիւսեց լուտանքի ջլատու�ով մը, սոսիներու գրկին մէջ։ Անկէ ետք, գառ-նուկին սեւ հինայ քսեց, պարանի մը վը-րայ սեւ հիւլիւն չարելով անոր ուլանա-քին անցուց, ու հիրը կախեց չիլ բոժոժ-ը։ Հովիւին ծաւի եղանան, լաթի մը պէս գառնուկին նոր բուսած կատնչնե-բուն փաթթեց թենկալո՛վ, թասը ձեռքը առաւ, ու լալով լռանէ լեռ ինկաւ, քալե՛ց, քալեց, վշտագին, սիրոյ սա ուխ-տաւորը երթալ գտնելու համար իր սի-բական հովիւը որ չկա՛ր։

Հովիւին անպիրկ թարդիքը գլխուն, իրը ձեռքը, ու գառնուկը յուէր իր ե-տին, կը պտաէ լալով լուսեղ աղջիկը։ Ղոլոր հովիւը փնտռելով լերան ցուիք-ներուն վրան, ու չի գտներ։ Իր զուլալ ձայնը, հեռուներէն, լանչի դաշտերուն մէջէն հովիւը կը հարցնէ քամիթ քա-րերուն, ու անոնք կը սառնան իր սա-հարմա՛ռ ձայնէն։ Այն օրէն որ, հովիւը կորսնցուց սա լուսեղ աղջիկը, մլուա նեղկանքի մը չիթը եկաւ ձիւնելու իր թորրա կուլ՝ի՛ն տակ, ճայրատ բաղդի մը պէս, ամէն բանի դէմ, ու զիւղը ըլ-լայ թէ ցորեկ, անիկա պատելով լեռ-ները՝ ձորերը, ձեռքը կղակին դրած, կուլայ ու կը պտաի. թրջած ակքերով, ու հովիւը կը հարցնէ որ չի գտներ եր-բեք, իր նաչիկը գալդի կարի մը փեսա-ուեցաւ ու արցունքի մը ցոլլանքը պա-զեցաւ թարթիչներուն մէջտեղ։

... Կէս օրուան մօտ, արեւին ցուրտ ցոլքին տակ, պառկուկ գետեղրը, պաս-բակի մը թաւուարքին ակդերուն ու սա-սամներուն մէջ ընկղմա՛ծ հեւքա՛ռ, ու խարտիւները հովին տուա՛ծ, կ'ագէ ապ-շանքով ջրդեղուած, կնդրո՛ւկ գեղջ-ներէն, ուսկից արցունք կը յորդէ միշտ, միշտ, թարթիչները պարին վրայ չկաց-ա՛ւ. ու երբ եղեւիններու տերեւներուն մէջէն սիւքը մեղմօրէն մրմնջել սկսի, անիկա սեւեռուն, ձեռքը տկանջին արեւն արցունք կը թափէ, ու իր հոլանի լանջքը կ'ուռի, քուքի երամչուութեան թախանա խաղերու չուչանքէն, գանէ զովապան բքոց մէն է այդ արցունքները, սրտին հովանքը նուաղեցնող։ Մամաւուրու մէջէն սաղացած մոլեններու սրլուրիւնը կը սթափեցնէ զինքը, ու վեր կը նստ-ուի ան իր մաղձերու բաժակէն, յաւ-տենական փնտռուքին ակսելու նորէն անձկա՛ռ. սեւեր հագա՛ծ, ու կեանքն ալ սեւ. մանրքերու կսկիծովը քերելով։ Ան աղուր ու ժամոյն աղջիկն է որ տե-սայ ես, գարունը՝ դեռատիին մօտ, գեղը յորդած ատեն, որ դիւթաս սմբուլներու ու սէրէն փթթած անապակ լեկներու կը նմանէր սիրականիս պէ՛ս...

Սրվազ ՎԱՀԱՆ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

ԹԷՐԹՕՆ Օ. ՍԱՐԳԵԱՆ

Պէյ Օղլուսա Ճատաէի Քէպիրեաէ Ֆը-րանսոյը սկիզբէքանէսի գարշըսընտա 170 նօմէրօլու տարթիմանտա։

Պու քէրէ էվլորատան սոն մօտա էնս-վայի Ֆրանսոյը վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ իթմիշ օլարընընտան վէ դայէթ պի-իմի վէ էհվէնն ֆիյաթլա էլպիսէ իմալ օլընարընընտան բիյէթլու միւշթերիլէրէ իլան օլունուր։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (53)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Ա.

ՓԱՐԱՁՐԸ ԵՒ ԲՈՐԵՆԻՆ

— Ակէ աւելի բնական բան չկայ, Ժան-Մարի, բարեկամս։ Բայց դարձեալ խորհէ։ Սոփիզոական բան չկայ։ Միշտ հոս կը գտնուիմ։

Ժան-Մարի կրնար տակաւին երկարել խօսակցութիւնը, այն հիւանդներուն պէս որոնք կը բազմապատկեն իրենց հարցում-ները, յուսալով որ բժիշկը ետ պիտի առնէ ասած վճիռը ու պիտի փոխէ իր դեղագիրը։ Բայց Նօտարը կարճ կապել սաւաւ այս մասի շաղակրատութիւնը։

—Երթաք բարով, Ժան-Մարի։ Ու-րիշներ կան որ կը սպասեն։ Տունն ալ բարու ըրէ։ Ինքզինքդ ցցուր։

Ժան-Մարի դուրս կ'ելլէր, ու Ֆը-րանսուա-Մարի կը յաջորդէր անոր։ Ո-րովհետեւ ատանց ամէնքն ալ Մարի ա-նունը կը կրեն, ուրիշ անուններու հետ խառնուած, Միւնոյն անտեղի շաղկրա-տութիւնն էր որ ծայր կուտար, միւնոյն բազմազան հարցումներով խճողուած. Նօտարը դարձեալ պիտի լսէներ, պա-տասխաններ գտնելու համար։

Աւելի շաղակրատ մը ներս կը մտնէր. Մարիք Ժանէք, կիրակիի գլխարկով, ու իր կէս մը պրթան եւ կէս մը ֆլանանե-ըէն լեզուով։

Այդ չբնականին մէջ, մանաւանդ Բէմ-բոլի, Լանինանի կողմերը, պրբան լեզուն գործածական է։ Ատեն անցնելով, Պրիւ-լէ ի վերոյ ընտանեցած էր կնդրուկան հին լեզուին հետ։ Բուսական կը հասկնար զան, եւ ի հարկին, կրնար քանի մը բառ իրարու քով դնել, միտը հասկցնե-լու համար իրեն հոս խօսակցող երիկ մարդոց եւ կիներու։ Մանաւանդ այս վերջիններուն համար անհրաժեշտ էր այդ բանը։ Այդ կողմերը, մարդոց երկու եր-կոն։ Ձաքոնի բանակը 1895ին եօթը զօ-րաբաժնէն կը բաղկանար, մինչեւ 1904ին տասներեք զօրաբաժիններէ կը բաղկա-նայ։ Զօրաբաժիններուն թիւքանի արագ յաւելմանն արդիւնքն է սպահերու նուա-զութիւնը։ Հիմա Ձաքոնի մէջ կան եօթը հազար սպահներ, մինչդեռ 348,000 զին-ուորներուն հրամայելու համար ամէնէն քիչը 10,735 սպայի պէտք կայ։

— Սեւ ծովի ռուսական նաւաբաժնին հրամանատար Սքրիպսով ծովակալը յայ-տարարեր է լրագրի թղթակցի մը թէ Ռուսերը վերջապէս պիտի յաղթեն եւ թէ Ձաքոններուն առաջին յարձակումները մեծ յաջողութիւն մը չեն կրնար նկատ-ուիլ։ Ծովակալը լարեր է թէ Բարթ-Աբ-թարի նաւաբանին հրամանատարութիւ-նը Մաքարով ծովակալին յանձնուած ըլ-լալով, Ձաքոնները ան պատմառ պիտի պարտուին։

— Շանկայէն առնուած լուրերու նա-խելով Ձաքոնի պատերազմական ծրագիրը բոլորովին փոխուած է, վասն զի Ձա-քոնի սպայ մը այդ ծրագիրը հաղորդած է Ռուսերուն։ Նոյն սպան պիտի դատուի։ Լրտեսութեան այդ պարագան երեւան հանուեր է սպէս։ — Այն տեղը, ուր Ճաքոնական զինուորները առաջին անգամ ցամաք պիտի ելլէին, ականներ դրուած էին։ Այդ խնդիրը մեծ գայթակղութիւն առաջ բերած է։ Մեծամեծ ջանքեր կ'ըլ-լան գործը գաղտնի պահելու համար։ Կ'ըսուի թէ Ռուսերը քառասուն հազար անգլիական ոսկի վճարեր են Ճաքոնական քարտէսի մը համար։

— Մանչուրիոյ ռուսական քամիսէր Բէյլինոքի զօրավարը Խարպինի մէջ կը մթերէ բազմաթիւ արկառներ եւ մեծա-քանակ ալիւր։ Իրքուցքի մէջ 500,000 ռուսի պահանջ միս պիտի մթերուի՝ Ծայ-բազոյն Արեւելք գացող զինուորներուն եւ երկաթուղիի պաշտպանութեան յան-կացուած զօրքերուն համար։ Պահանջ այդ միսերը Բեղերսպուրգի եւ Ռիգայի մէջ կը պատրաստուին գերմանական դը-բութեամբ, որով իւրաքանչիւր տուփի պա-րունակութիւնը կարելի է տաք ուտել, ա-ռանց կրակի պէտք ունենալու։ Այդ դրու-թեան համաձայն միս պարունակող տուփը կը դրուի ջուրով լեցուած ուրիշ տուփի մէջ որ կրկին յատակ ունի. տաք մէջ կայ բնածխաւորի (քարպիւռ) խառնուրդ մը որ ուղուած ատեն ջուրին մէջ կը խառնուի եւ այդ կերպով մէկ քանի վայրկեանէն եռացում առաջ կուգայ։

— Իտալացի միսիոնար մը՝ Պ. Մինոլի ոգ Մանչուրիայէն վերադարձած է, կ'ըսէ թէ Մանչուրիոյ մէջ բազմաթիւ Իտալա-ցիներ կան, որոնց մեծ մասը երկաթու-ղիներու շինութեանը կ'աշխատին։ Ատանք ուսարեր են Զինկանի մեծ թիւնէլը ծա-կելու գործողութիւնը՝ երեք քիլոմէթր երկայնութեամբ։ Նոյն միսիոնարը կը լրտ-թէ արդէն ամառը պատերազմի կը սպաս-ուէր, երբ Պ. Վիթէ հրաժարեցաւ ելմը-ռական նախարարութեան պաշտօնէն, վասն զի Պ. Վիթէ միշտ կուսակից է խա-ղաղասէր քաղաքականութեան մը։ Մանչուրիա հիմա ասանցիկ միլիոն բնակիչ ունի։ Բարթ-Աբթար ունի հարիւր քառա-սուն զանազան ամրացներ, որով այդ տե-ղը անառիկ կ'երեւայ։

— Ձաքոնի նաւատորմիղն քանի մը բարձրասլաց սպաներ ուղեցին Շեֆէթի-նի (Գերմանիա) Վիլհելմ նաւագործա-րանին հետ բանակցութեան մտնել՝ գնելու նոյն նաւագործարանին մէջ պատրաս-տուած նաւերը, բայց անոնց առաջարա-կութիւնը մերժուեցաւ։ Իշկիսկի, Տանս-ցիկի եւ Ռիլի մէջ եղած համանման փոր-ձեր ալ չյաջողեցան։

— Ձաքոն երկու օր առնի մէջ էր։ Ձիմմուի տարեդարձը կը ատնուէր՝ Ձաքոնի առաջին կայսեր որ տիրապետեց Ռ. իս-տասէ առաջ 660 թուականին։ Հարիւր-քառասնեսնոց տարեկան մեռաւ՝ Բաշ-Վա-հարա-Նօ-Միկա քաղաքը, ուր կան տա-կաւին այդ հին ժամանակներու կայսեր-րուն գերեզմանները։ Աւանդութիւնը կ'ըս-է թէ Ձիմմու հասատեց ծառնի հի-մակուան վեհապետական գերդաստանը։ Ներկայ կայսրը նոյն ցեղին հարիւր քա-ռասմէկերորդ վեհապետն է։

— Նու-Զուանկէն հեռեւեալը կը գը-րեն Տէպաի.— «Լրագրական բոլոր թղ-թակիցները թէեւ հոս կը գտնուին, սա-կայն չեմ կրնար հաստատել թէ ատանք ինչ տեսակ տեղեկութիւն պիտի կրնան ղրկել իրենց լրագիրներուն։ Մենք հոս Լոնտոնի Ռիւթէրի գործակալութեան հեռագիրնե-բուն կը սպասենք տեղեկութիւն ստանալու համար։ Հակառակն չատ մը զրոյցներ կան. սուտ լուրերը կը վխտան։ Ռուսերը տակաւին թղթակիցներէն եւ ոչ մէկին արտօնութիւն տուին զինուորական գործողութեանց հետեւելու համար։ Օտար ակրութեան զինուորական կցորդներն ալ դեռ չեղան պատերազմին դաշտը։ Բէ-քինի գերման դեսպանատան զինուորա-կան կցորդը՝ Գոն Բլայէր փետրուար 23ին աճապարանօք Նու-Զուանկ եկած էր պատերազմի դաշտը երթալու համար, բայց ռուս իշխանութիւնները չարտօնե-ցին, որով Շան-Հայ-Բուան գնաց, հոն դէպքերուն սպասելու համար։»

— Բաօ-Թինկ-Ֆուէն հետեւեալը կը գրեն Տէպաի.— «Զինական զինուորները զէնքի տակ դնելու գործողութիւնը աւարտեցաւ։ Այդ կերպով երկու հազար հեծելազօրքեր կազմուեցան՝ մանկոլեան փոքր ձիերու վրայ հեծած։ Զօրքերը լաւ մարզուած կ'երեւան։ Մաքարոյ հաղորդած են եւ Մանիլիսէրի փոքր հրացաններով զինուած։ Ատանք հետզհետէ կը հաստատ-ուին Բէքին-Շան-Հայ-Բուանի երկաթու-ղիին վրայ։»

— Վերջերս Բարթ-Արթարը ժամանած լրագրական թղթակից մը կը հաղորդէ սա իրական առաջը. — Բարթ-Արթարը գանուող սիպիրիական պահեստի զօրա-գունդի մը մէջ կար դեռատի զինուոր մը՝ Լիւթինքով, զոր իր ընկերները չատ կը սիրէին, բայց երբեմն ալ կը ծաղրէին կանոցի ձեւերուն համար։ Երէկասարդ սպայի մը հետեւորդ կարգուած էր այդ զին-ուորը, որպէս անոր քով կը բնակէր։ Վեր-ջերս Լիւթինքով ձիով գացած ատեն ինկաւ եւ օրանդը կոտրեցաւ։ Հիւան-դապահները հասան զայն հիւանդանոց տանելու համար, բայց զինուորը չուզեց. հակառակ իր բաղաքներուն հիւանդանոց տարուեցաւ։ Լիւթինքով ճամբան զմեր մը հանելով ձախ թեւէն երակ մը կտրեց։ Հիւանդանոցին մէջ հարկ եղած դարմ-անները եղան, բայց երբ հանուեցան ան-կողին դնելու համար, բժիշկները տես-ան թէ այդ մանչ կարծատ զինուորը գեղանի աղջիկ մըն է՝ հարիւր տասնրեակ տարեկան։ Արիւնը թանուցուած ըլլա-լով հիւանդին վիճակը ծանրացաւ եւ հի-ւանդանոց մտնելուն երրորդ օրը աղջիկը մահամերձ վիճակի մէջ երթասարդ սպան ուզեց՝ անոր հետ ամուսնանալու իր վեր-ջին վայրկեանին։ Աղջիկը լիւեցաւ իր անձնուիրութեան ասիճանը, որպէս զին-ուորի հագուստ կրած էր մինչեւ Ծայրա-գոյն Արեւելք հեռանալու իր սիրած ըս-պային։ Երիտասարդ սպան, հակառակ մեծամարդին պատասխաններուն եւ իր ընկերներուն թախանձանքին, չուզեց ա-մուսնանալ, ասկայն աղջիկը վերջին չունչը ուտնդեցաւ պէս, երիտասարդ սպան իր սենեակը քաշուելով անձնաս-պան եղաւ, ռեվոլվէր մը պարպելով գլխուն։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ ՎՐԱՅ

ՄԱՀ ՄԱՔԱՐՈՎ ԾՈՎԱԿԱԼԻՆ

ՅԱՄԱՌԱՅԻՆ ՀԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

Վիւննա, 13 ապրիլ. — Ձաքոնները նորէն յարձակեցան Բարթ-Արթարի վրայ, ասկայն չյաջողեցան։

— Մաքարով ծովակալը մեռաւ Բեղ-ոբաւլովսք զրահաւորին մէջ։

Բիւնթա. — Բեղերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ Բարթ-Արթարի առջեւ կա-տարուած մեծ ճակատամարտի մը ատեն Բեղոբաւլովսք զրահաւորը մեծապէս վը-նասուեր եւ նաւաղներուն մէկ մասը ա-զատուեր է։

Վիւննա. — Կը կարծուի թէ Եալուի գեղին մօտերը պատերազմը սկսած է։ Մանրամասնութիւն չկայ։

— Զէնկ-Զուէն կը հեռագրեն թէ այս առաւ լսուած թնդանօթի ձայներէն կ'ենթադրուի որ ընդհարում մը կը կա-տարուի։ Բանի մը օրէ ի վեր Լիաօ-Թա-Զինկ-Շէնի մօտ սպասուած ծովային ճա-կատամարտ սկսած է։

Բարիզ. — Այս առաւ Բարթ-Ար-թարի առջեւ բուռն թնդանօթաձգու-թիւններ լսուեցան։

— Պ. Տըվիլ ու ընկերները չարթ առաւ Միլան ժամանեցին ուր ընդուն-ուեցան քաղաքապետին, երեսփոխանե-բու եւ տեղւոյն եբրայերուն կողմէ։ Հան ալ հացկերոյթ մը տրուելով երկու կողմէն բժիշկներ պերպաւեցան։ Ֆրան-սացի հիւրերը յետոյ վէնեսիկ ուղեւորե-ցան։

ՉՈՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լեոն ԺԴ ի գանձը.— Ցիսնամեակ մը. — Մեհենական տեսարան։

Սանթիակոյի (Չիլի) ասիկանութիւնը ձերբակալեց չարագործներու խումբ մը որ նոր տեսակ խաբեբայութիւն մը կազմա-կերպած էր։ Այդ խումբը ամէն կողմէ ուարածած էր որ Լէոն ԺԳ. Պապը կա-կով մը հարիւր միլիոն բէսէթա Թողած է Չիլիի եւ Արժանթինի գործաւորներուն։ Այդ գանձը, հանգուցեալին վերջին կամ-քին համաձայն, Բարտիլերի լեռներուն մէջ պահուած է։ Խումբին անդամները մասնակցութեան բաժին մը կը խոստա-նային անոնց որ նպաստեն պեղումներու ծախքին։ Մխանգամայն կը յայտարարէին թէ Չիլիի նախագահ Պ. Ռիչքօ, Արժան-թինի նախագահ Ռոքա զօրավարը եւ բազմաթիւ արքեպիսկոպոսներ մասնակից են գործին։ Այդ կերպով հազարաւոր անա-ներ խաբած էին։

— Բարիզի Բրքի Ժուռնալ լրագիրը զարմանալի կը գտնէ թէ ինչո՛ւ չի խօս-ուիր ասնելու թարթիլերու լեռնամեակը, քանի որ ատանք հիմա նշանաւոր հանդի-սացած են Բարթ-Արթարի չրջակայքը։ 1854ին էր որ առաջին անգամ Ռուսերը անանցմէ օգտուեցան Պալթիկի մէջ։ Ժ.Ջ. դարուն վերջերը թէեւ Անվէրսի պաշար-ման ատեն գործածուեցան, բայց այդ թուականին թարթիլերը հարիւ կը նմա-նէին հիմակուան թարթիլներուն։ Ցուլերն կատարելագործեց։ Առաջարկեց Ֆրանս-լի ծախքէ, բայց չընդունուեցաւ։ 1801ին փորձը յաջողեցաւ։ երկու հարիւր թնա-նոց նաւ մը քանդեց Պրէսթի նաւանան-գիստին մէջ։ Տըքրէ ծովակալը, ասկայն, սա պատասխանը տուաւ հնարիչին։ — «Պարն, ձեր գիւտը ծովապատերազմներու համար ոչէ է. բայց գիտցէք թէ Ֆը-րանսա տակաւին չէ հրաժարած ծովէն։»

— Թէքսասէն լուր մը կը հաղորդուի թէ մեքենական չերամ մը հնարուած է որ բնական չերամի մը գործը կը տեսնէ։ Այդ արատաւոր մեքենան կը ծամէ թը-թենի տերեւները, ինչպէս կ'ընէ չերամ, եւ քիմիական բաղադրութեամբ մը, նը-ման չերամի արտադրած հեղուկներուն, կը մարսէ տերեւները։ Ատոր վրայ ներ-քին մեքենան կը մանէ մետաքսը եւ ան-կէ դուրս կ'ելլէ կպչուն հիւթ մը՝ որ է մետաքսը։ Այդ կերպով պատրաստուած մետաքսը բամպակին չափ ամուն կ'ըլլայ։ Այս լուրը հաղորդող անգլիական լրագի-ը, ասկայն, ապսիլ 1 թուականը կը կրէ, հետեւաբար այդ մեքենական չերամը ապրիլ 1ի խաղ մըն է եւ ոչ երբի բան։

ՆԵՐԲԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլիի առաջին աս-տիճան արուեցաւ Խասէքիի կանանց հի-ւանդանոցին բժիշկներէ Բէմալ պէյի։

— Պաղատի նահանգին կեդրոնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Բէրքուքի գա-ւառին նախնական դատարանին պատժա-կան ճիւղին նախագահ Մուսթաֆա Նուրի էֆ. որուն յաջորդեց Համալի գաւա-ռին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Իպրահիմ Ֆէյզի էֆ.։ Անոր ալ յաջորդեց Էսկիշէհիր գա-ւառակին առեւտրական դատարանին նախկին նախագահ Հասան Լութֆի պէյ։ Տէրսիմի գաւառին նախնական դատա-րանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Իզմրէմի նահանգին վեր-քանչիլ ատեանին առաջին քարտուղար Նէճմի էֆ.։

— Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատու-նան տրուեցաւ առաջնակարգ վաճառա-կան եւ «ապա» մատակարարող Պոխար էֆ.։

Հիճազի երկաթուղիին համար կա-տարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 77,038.182 դրուշի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԵԱՆ. — Իտալիոյ դրամագլուխէն մաս մը կապալ, կերբ-նարին իրեն դիմել. ինք միջոցը կը գտա-նէր, ձեւակերպութիւններ կը կատարէր, եւ հնարաւոր կը դարձնէր այդ փոքրիկ գործողութիւնները։

Բայց ատոնք ալ տակաւին երկրորդա-կան գործեր էին իրեն համար։

Դեռ իր լաճարդներուն աւանդնե-րով կատարուած խաղի չանգիտու-թիւնները կային. ինք ալ նեւուած էր խաղի մէջ, գրեթէ կուլօրէն, այն խաղին որ սա վերջին մէկ քանի տարիներուն մէջ մանաւանդ այնքան նօտարներ՝ եւ նոյն հանգամանքը ունեցող ուրիշ պաշ-տօնեաներ՝ դէպի եղեռնադատ ատեան եւ անկէ ալ դէպի թիարան առաջնորդած էր։

Բայց Պուիլէ՝ խաղի մէջ այնչա՛փ բաղ-դատաւոր եղած էր միշտ, որ ձախողուածի մը հանգանակութիւնը երբեք չէր խոտ-ված զինքը։ Իր դիրքը եւ դիւրաշան հա-ղորդութիւնը խաղին կը պարտէր։ Դաշ-ձեալ խաղին չնորհիւ կը յաջաղ աւելցը-նել հարստութիւնը, եւ իր դրամանակն ալ նօտարի իրաւունքները ծախելով հան-դարտ կեանք մը ապրիլ եւ իր եկամուտ-ները վայելել։

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱԲՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

Երկու ամսուան պատերազմին արդիւնքը. — Ցինու բանակը.— Ճաբոնի բանակը. — Լրտեսութեան գործ մը.— Ռուսական պատարեները.— Իտալացիները Մանչուրիոյ մէջ.— Ճաբոնական յանձնարարութիւններ մերժուած.— Ճաբոնի առաջին կայսրերը. — Նիու-Զուանկ.— Աղջկան մը անձնուիրութիւնը։

Բեղերսպուրգի ռազմական լրագիրը կ'ըսէ թէ պատերազմը սկսելէն ի վեր թէեւ երկու ամիս անցած է, ասկայն կա-րելի չէ ըսել թէ պատերազմկ կողմերէ մէկը զինուորական այն տեսակ մեծ գործողութիւն մը կատարած է որ յաղթա-նակ մը կամ փալուն յաջողութիւն մը եղած ըլլայ։ Արդարեւ թէեւ Բարթ-Աբ-թարի մէջ կատարուած թարթիլանաւե-րու ընդհարումները նաւային բուռն ճա-կատամարտներ կրնան նկատուիլ, բայց երկու կողմէն մէյմէկ թարթիլանաւ վնաս-ուեցան եւ քանի մը զինուոր մեռան ու վիրաւորուեցան, մինչդեռ Ռուսերուն ու Ճաբոնիներուն դիրքը անփոփոխ մնաց։ Ճաբոնները, Ռուսերուն կողմէ փոխա-դարձաբար կատարուած բուռն յարձա-կումներուն հանդէպ, ստիպուեցան թո-ղուլ Բարթ-Արթարի նաւահանգիստը։ Գալով ցամաքային պատերազմի դաշտին, Զէնկ-Զուի ճակատամարտէն ետա, դեռ որ եւ է կարեւոր ճակատամարտ մը չկա-տարուեցաւ։ Բանի որ այդ երկու ամսը-ւան մէջ թէ պատերազմ տեղի ունեցաւ եւ թէ երկու կողմին պարտասութիւն-ները ամբողջացնելու աշխատուեցաւ, ու-րեմն նոյն երկու ամսուան ժամանակամի-ջոցը պարտասութեանց չրջան մը պէտք է նկատել. ասկէ եւաքն է որ անշուշտ վճռական ճակատամարտները տեղի պիտի ունենան։ Ցամաքային պատերազմի դաշ-տին վրայ Ճաբոններու կողմէ համախմբ-ուած զինուորներու թիւին նկատմամբ եղած զրոյցները հակասական են։ Բանի մը լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ Ճա-բոնները հարիւր հազար զինուոր ներ-կացած երեք մեծ բանակներ կը ղրկեն Բարթ ու Մանչուրիա։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Ճաբոնները հարիւր հազար զինուոր ներ-կայացուցեր են Ցինու դեմ։ Բայց Ռուսերը կարծիք կը յայտնեն թէ Ճաբոնները հազար՝ Բարթայի հիւսիսային արեւելեան կողմը եւ նոյնքան ալ Նիու-Զուանկի շրջա-կայքերը։ Շանկայէն առնուած հեռա-գիր մըն ալ կ'ըսէ թէ Ճաբոն երկու հար-իւր վաթսուն հազար զինուոր սահմա-ծած է պատերազմին համար։ Այդ երկու լու-րերուն զիրար հակասելէն եւ առաջնա-կարգ լրագիրներու թղթակիցներուն այն յայտարարութենէն թէ Ճաբոնները իրենց զինուորներուն թիւը գաղտնի կը պահեն, սա կը հետեւցնի թէ կարելի չէ ճշդիւ սահմանել պատերազմի դաշտը գտնուող Ճաբոնական զինուորներուն թիւը։ Ճաբոն-ներուն հեծելազօրքերը լաւ չեն։ Ռուսա-կան հեծելազօրքերը չատ գերազանց են Ճաբոնականներէն, վասն զի Ճաբոնները յետադէմ են ձի հեծնելու եւ գործածելու մասին։ Սակիկ ալ բնական բան մըն է, որովհետեւ թէ՛ Ճաբոնի մէջ լաւ ձիեր չեն հասած եւ թէ Ճաբոնները բնաւ յարմա-րութիւն չունին ձի հեծնելու։

—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ մարտ 15էն ի վեր Ճաբոնական ինը սպաներ զինական տարազով եւ բազմաթիւ զինուոր սպասա-ւորներով դէպի Ակաւ-Եանկ դացեր են, ուր կը գտնուի Մա զօրավարին բանա-կէտը։ Հիմա Շոեաւ-Եանկի մէջ քանը-հինգ հազար զինուորներ կան եւրոպա-կան դրութեամբ մարզուած։ Զինացիները Ճաբոնական սպաներու միջոցաւ մարզել կուտան հիւսիսային սահմանագլուխը գտնուող իրենց զինուորները։

— Ալեքսիէվ ծովակալը արտասովոր միջոցներ ձեռք առած է Մանչուրիոյ մէջ զինուորական փոխադրութիւններ փու-թացնելու համար, որպէս կը յուսացուի թէ Մանչուրիոյ երկաթուղին Սիպերիոյ եւ Ուսուրիի երկաթուղիին նման ուելի կա-նոնաւոր կերպով բան։

— Ռուսիոյ սպայակոյտէն սպայ մը հարիւրապետ Սուվէրով կը յայտարարէ թէ Ճաբո՛ի բանակին սպաները պակաս ռրդրդ նաւաղ է. հետեւաբար աւելի կամ նուազ չափով ֆրանսերէն սորված է նա-ւարկութեան ատեն, որովհետեւ դպրոց-ին մէջ ուսածը շուտով կը մոռնայ։

Ասկայն կինը, բացի այն պարագայէն ուր իր սպասուհի կամ ատաու ծառա-յած է Բարիզի կամ ուրիշ մեծ քաղաքի մը մէջ, իր գլուխէն դուրս չելլէր. հետե-ւաբար անոր համար եթէ ոչ անծանօթ գէթ դժուարութիւններով չրջապատուած է ֆրանսերէնը։

Այսպէս, Պուիլէ գէշ աղէկ Պոբթո-ներէն կը խօսէր իր կին լամախորդներուն խօսք հասկցնել կարենալու համար։

Ընդհանրապէս այն կիները որոնք զինքը տեսնելու կուգային, սատանդրի արարածներ էին որոնք իր խորհուրդները կը խնդրէին ամէն տեսակ գործերու վը-րայ, մինչդեռ իրենց ամուսինները, գըլ-խաւորաբար երկչոտ մարդիկ, չէին հա-մարձակեր այդ կարգի դիմումներ ը-նելու։

— Կեցէք որ ըսեմ, պարոն Նօտար, Ֆրանսուա ինծի տպէս պատուիրեց. Ժանիք, պիտի երթաս Պ. Նօտարին, եւ անոր պիտի հարցնես թէ կարելի չէ՞ որ քիչ մը աւելի բարձր դին մը տան։ Ո-րիւթէրի գործակալութեան հեռագիրնե-բուն կը սպասենք տեղեկութիւն ստանալու համար։ Հակառակն չատ մը զրոյցներ կան. սուտ լուրերը կը վխտան։ Ռուսերը տակաւին թղթակիցներէն եւ ոչ մէկին արտօնութիւն տուին զինուորական գործողութեանց հետեւելու համար։ Օտար ակրութեան զինուորական կցորդներն ալ դեռ չեղան պատերազմին դաշտը։ Բէ-քինի գերման դեսպանատան զինուորա-կան կցորդը՝ Գոն Բլայէր փետրուար 23ին աճապարանօք Նիու-Զուանկ եկած էր պատերազմի դաշտը երթալու համար, բայց ռուս իշխանութիւնները չարտօնե-ցին, որով Շան-Հայ-Բուան գնաց, հոն դէպքերուն սպասելու համար։»

— Բաօ-Թինկ-Ֆուէն հետեւեալը կը գրեն Տէպաի.— «Զինական զինուորները զէնքի տակ դնելու գործողութիւնը աւարտեցաւ։ Այդ կերպով երկու հազար հեծելազօրքեր կազմուեցան՝ մանկոլեան փոքր ձիերու վրայ հեծած։ Զօրքերը լաւ մարզուած կ'երեւան։ Մաքարոյ հաղորդած են եւ Մանիլիսէրի փոքր հրացաններով զինուած։ Ատանք հետզհետէ կը հաստատ-ուին Բէքին-Շան-Հայ-Բուանի երկաթու-ղիին վրայ։»

— Վերջերս Բարթ-Արթարի ժամանած լրագրական թղթակից մը կը հաղորդէ սա իրական առաջը. — Բարթ-Արթարի գանուող սիպիրիական պահեստի զօրա-գունդի մը մէջ կար դեռատի զինուոր մը՝ Լիւթինքով, զոր իր ընկերները չատ կը սիրէին, բայց երբեմն ալ կը ծաղրէին կանոցի ձեւերուն համար։ Երէկասարդ սպայի մը հետեւորդ կարգուած էր այդ զին-ուորը, որպէս անոր քով կը բնակէր։ Վեր-ջերս Լիւթինքով ձիով գացած ատեն ինկաւ եւ օրանդը կոտրեցաւ։ Հիւան-դապահները հասան զայն հիւանդանոց տանելու համար, բայց զինուորը չուզեց. հակառակ իր բաղաքներուն հիւանդանոց տարուեցաւ։ Լիւթինքով ճամբան զմեր մը հանելով ձախ թեւէն երակ մը կտրեց։ Հիւանդանոցին մէջ հարկ եղած դարմ-անները եղան, բայց երբ հանուեցան ան-կողին դնելու համար, բժիշկները տես-ան թէ այդ մանչ կարծատ զինուորը գեղանի աղջիկ մըն է՝ հարիւր տասնրեակ տարեկան։ Արիւնը թանուցուած ըլլա-լով հիւանդին վիճակը ծանրացաւ եւ հի-ւանդանոց մտնելուն երրորդ օրը աղջիկը մահամերձ վիճակի մէջ երիտասարդ սպան ուզեց՝ անոր հետ ամուսնանալու իր վեր-ջին վայրկեանին։ Աղջիկը լիւեցաւ իր անձնուիրութեան ասիճանը, որպէս զին-ուորի հագուստ կրած էր մինչեւ Ծայրա-գոյն Արեւելք հեռանալու իր սիրած ըս-պային։ Երիտասարդ սպան, հակառակ մեծամարդին պատասխաններուն եւ իր ընկերներուն թախանձանքին, չուզեց ա-մուսնանալ, ասկայն աղջիկը վերջին չունչը ուտնդեցաւ պէս, երիտասարդ սպան իր սենեակը քաշուելով անձնաս-պան եղաւ, ռեվոլվէր մը պարպելով գլխուն։

ԲԵՂԵՐՍՊՈՒՐԳ.— (Սոփիզոական)։ Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ ռուսական Բիբրոբաւ-լովսք զրահաւորը վնասուած է Բարթ-Աբ-թարի մօտ։ Նաւաղներէն միայն մէկ մա-սը ազատուեր է։

ԹԻՆԿ-ՁՈՒ.— Ռիւթէրի գործակա-

կառավարութիւնը Ս. Մարիս եւ Լազար պատանունին չորրորդ կարգը տալու Պէրութի ընդհանուր դատախազի օգնական Լամէր Լաբիի էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատանունին ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.— Ճէնովայի Անուանս նաւագործարանին յանձնարարուած հօթը Թորփիլհալածներուն երկուքին նախնական շինութիւնները աւարտած ըլլալով, մօտերս ծովը պիտի իջուցուին։

— Եւրոպական նաւագործարաններուն մասնակից փոքր մարտանաւեր պիտի յանձնարարուին։ Մալային սպայակոյտը ասոնց փոքրագիր նմոյշները կը պատրաստէ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Գ. զօրաբանակին բոլոր զօրաբաժիններուն հրամանատարները հնազանդած են թէ քրիստոնեաներուն զատկական օրերը ամէն կողմ մեծ հանդարտութեամբ կատարուեր են եւ անդորրութիւնը վրդովող ամենապարզ դէպք մը անդամ չէ պատահած. նաեւ ամէն ոք իր անձնական գործերովը կը զբաղի։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ատենական ոսկիի դրամական պարգեւ տրուելուց Գ. զօրաբանակէն հարիւրապետ Նաֆիզ եւ տեղակալ Լ՛ին էֆ.ներու ոմանք վիրաւոր վիճակի մէջ Կ. Պոլիս բերուելով դարմանուած են Հայմիրէ հիւանդանոցին մէջ։ Առանց հետ գտնուող քանդիմէկ զինուորներու ալ երկուքական ոսկի տրուեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ տասաւ, արտաքին գործոց Նախարարին ապարանքը երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Վրսեմութեան հետ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԸ.— Օսմ. արժեթուղթ ունեցող Ֆրանսացիներուն սէնտիքան ապրիլ 10ին դումարուեցաւ Բարիզի մէջ, տեղեկանալու օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ զանազան կառավարութեանց եղած զեկոյցին՝ 1903 սեպտեմբեր 14ի յանձնարարական հրամանագրին համար։ Սէնտիքաները նաեւ լսեցին Պ. Պէրտէի հաղորդած տեղեկութիւնները՝ Օսմ. Հանրային Պարքի վարչութեան վերջին տարեշրջանին գործունէութիւնի մասին։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ խիստ անհրաժեշտ է թող չտալ միսին գիներուն բարձրացումը, նկատելով որ Դապաթէի քարտիզը հանուած ոչխարներէն չգնեուեր. նաեւ նպատակները եւ քարտիզին վարձակալը իրենց անձնական շահուն համար տուրք մը կը գանձեն, ինչ որ անպատշաճ է, եւ նկատելով որ ոչխարի վաճառականները ազատ են իրենց ոչխարները ուզած տեղերնին ցամաք հանելու, ծանոյց պէտք եղած տեղը որ այդ մասին գործուած անկանոնութեան առաջքը առնուի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ բարձրագոյն վարժարանէն այս տարի դեր-տեղակալի ատիճանով շրջանաւարտ եղած վեց հարիւր լիսուն սպաներու երդման արարողութիւնը առջի օրը կատարուեցաւ։ Ներկայ էին զինուորական վարժարաններու եւ Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա եւ ուրիշ բարձրատիճան սպաներ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՆ.—Մոնիդհօն կ'իմանայ թէ Շիրքէթի Խայրէի վարչական Խորհուրդը որոշեր է անիւները քավերէն երկու շաբաթու յանձնարարել Նիւքէսլի Հօսիքրէն էնա Լիլլի նաւագործարանին որուն ներկայացուցիչն է Պ. Թօսէլ։ Պայմանագրութիւնն ալ ստորագրուած է։ Այդ շաբաթներուն առաջինը վեց ամիսէն պիտի յանձնուի եւ երկրորդն ալ հօթը ամիսէն։ Շիրքէթի վարչական Խորհուրդը տակաւին չէ ուզուած անիւները եռեւէն միւս երկու շաբաթներուն համար ներկայացուած առաջարկութեանց քննութիւնը։

ՀԱՑՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ գիծին համար, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Գերմանիոյ Բիլի նաւագործարանին երեք շաբաթներ յանձնարարուած են ընդամէնը վեցասուն հազարոկիլ։ Ամանցառաջին մայիսկիզբները ճամայ պիտի ելլէ դէպի Կ. Պոլիս։ Միւսները մէյմէկ ամիս միջոցով հոս պիտի բերուին։ Այդ շաբաթներուն անիւները քսվէն պիտի ըլան՝ զոյգ կոյով, մէկ ծնեալոյզով, նոր դրութեամբ մեքենաներով եւ ժամը 16 մղոն արագութեամբ։ Ներքին մասերը ճոխ կերպով պիտի զարդարուին եւ երկարական լամբարներով պիտի լուսաւորուին։ Այնպէս մը պիտի շինուին որ կարենան տակաւ հարաւային սառուցեալ հովերու։

ՀԱԼԻՊՈ նահանգին ոստիկան-զինուորներու գունդին ալ Մարթինի հրացաններ պիտի տրուին։

ԼՆԿԻՐԻՒ նահանգին մէջ չերամաբուծութիւն եւ վարդի իւղի պատրաստութիւն կատարելու համար, վարդենի ու թթենիի տունկեր պիտի բաշխուին ժողովրդեան, գործնականապէս հարկ եղած քայլերութիւնն ալ ընելով։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, միջոցներ ձեռք պիտի առնէ թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ նահանգներուն մէջ քարթ-բասթալներու փոխանակութիւնը աւելի կանոնաւորելու համար։

ՍՈՖԻԱՅԻ լուգիներնը կ'ըսեն թէ Պուլկարիոյ փիտուար ամսեան ներածութեանց գումարն է 9,500,000 ֆր. եւ արտածութեանց՝ 12,500,000։

Պ. Պիրմէ, Հանրային Պարքի վարչական Խորհուրդին նախագահը, որ Բարլի կը գանուի, այսօր Կ. Պոլիս դարձաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպան տի Մալասբինա մարքիզը հեղինեակ կ'ապաքինի եւ ըսկսած է անկողինէն ելլել ու սենեակին մէջ պտոյտ կատարել։

ԲՈՒՐԴԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց պէտք եղած տեղերը որ բուրդերը արտածելու պահուն մեծ ուշադրութիւն ընեն, որպէս զի խարդախութիւններ գործուած չլլան։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Մարտ 30 թուականով Ֆիլիպէէն կը գրեն թէ Պուլկարիոյ զանազան կողմերը զգացուած երկրաշարժի ցնցումները տակաւին կը շարունակեն Ֆիլիպէի մէջ թեթեւ կերպով։

— Թայրանէն կը գրեն թէ անցեալ շաբաթ օրէն մինչեւ երկուշաբթի երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վնասակար հետեւանք մը ունենալու։ Համանուն լիճին ջուրերը ալեկոծուեր ու սեւցեր, բայց չուսով իրենց նախկին վիճակը դարձեր են։

ԱՑԳԻՒՆԵՐԸ.— Ուրբաթ եւ շաբաթ օրը Իզմիր ժամանած հեռագիրներ ծանուցեր են թէ շաբաթ գիշեր եղեամ տեղալով վնասեր է այգիներուն։ Վնասին ատիճանը թէեւ տակաւին յայտնի չէ, սակայն չամիչի վաճառականները իրենց ստացած նամակներուն համաձայն զգուշութեամբ կը գործեն ապրանք վաճառելու մասին։

ԻԶՄԻՐԻՆ կը գրեն թէ ուսարական երեք զրահաւորներ ու Թորփիլհալած մը շաբաթ օրը նոյն նաւահանգիստը ժամանելով Թնդանօթներով ողջուներ են նոյն նաւահանգիստը, ուրկէ փոխադարձաբար պատասխանուեր է։

ԲՈԼԷՐԱ.—Պաղատի մէջ մարտ 29ին քալէրայէ մէկ դէպք պատահեր է։

— Պաղատի ու Պասրայի մէջ քալէրա երեւան ելլելէն մինչեւ մարտ 28ին քալէրայէ 233 դէպք ու 207 մահեր պատահեր են։

ՍՈՒՏԱՆԻ մէջ որդերը վնասած են եգիպտացորենին որ անցեալ տարուանէն շատ նուազ է։

ՀԷՍ-ՏԱՐՄԾԹԱՏԻ մեծ դուքսը որ Կ. Պոլիս պիտի գար, Մաքս-Մէյմարի էտուարտ իշխանուհիին մահուանը առթիւ սգի մէջ ըլլալով, յետաձգեր է Արեւելք կատարելիք ուղեւորութիւնը։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ անգլիական ընդհանուր հիւպատոսարանին դատաւոր կարգուեցաւ Պ. Ճորճ Պիթիէնսրթ Բիկկըթ։

ՌԷԺԻԻ դէր-անօրէն Պ. Նոպլէի յաղարկուութիւնը երէկ կատարուեցաւ Մէնթ-Անթուան եկեղեցիին մէջ։ Ներկայ էին Ֆրանսական դեսպանատան գործակատարը, առաջին Թարգմանը, ընդհանուր հիւպատոսը, օսմ. պանքային ընդհանուր անօրէնը, Անատոլիի երկաթուղիին ընդհանուր անօրէնը եւ օգնականը, Ռէժիի ընդհանուր անօրէնը, բոլոր պաշտօնեաները եւայլն։ Մարմինը հանդիսական թափօրով տարուեցաւ մինչեւ Բանքրաթիի մօտ, եւ անկէ կառք դրուելով Ֆէրիքէօյի գերեզմանատունը տարուեցաւ եւ հոն թաղուեցաւ։ Բազմաթիւ կառքեր կը հետեւէին մեռելական կառքին։

ԳԱՀԻՐԷԷՆ կը գրեն թէ եգիպտոսի պապական նուիրակ մոնսէնեէօր Կուսէնթիս Պանֆիլի անցեալ շաբթու մեռեր է 73 տարեկան։ 1899 փետրուար 18էն ի վեր կը վարէր այդ պաշտօնը։ Վերջերս Գահիրէի մէջ հանդիսաւորապէս ամփոփուեցաւ անոր կղերական տապարէզը մանելու իսնամեակը։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Պ. Սվէչին եւ առաջին քարտուղար Պ. Նէլիսով, երեքշաբթի օրը, Զատկի առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուին Պուլկարաց Ս. Եկղեցիին։

ՊԻԹԼԻՍԻ ռուսական հիւպատոս Պ. Շերբով Կ. Պոլիս ժամանեց։

ԱՑԵՆՐՈՈՅԻ ռուսական Բանթէլէիման վանքը հինգ հազար բուպլի նուիրեց ռուսահաբանական պատերազմին ծախքերուն համար։ Նիքոլա կայսրը նամակով շնորհակալութիւն յայտնեց։

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ գաւառը Դուսը Շերիֆ անուն պաշտօնական չարաբաստ թերթ մը հրատարակել սկսաւ՝ մէկ կողմը Թուրքերէն եւ միւսը արաբերէն։

ՄԱՐՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշա հիւանդ ըլլալով երէկ չկրցաւ իր պաշտօնատեղին երթալ։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԴՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Ինչպէս յայտնի է մարդահամարի նոր կանոնագիրը կը արամադրէ թէ ծնունդները մարդահամարի առմարներուն մէջ արձանագրելու համար, պէտք է որ իմամներու եւ մաղթարներու իմամխաչներուն հետ երկու վկաներ ալ ներկայանան եւ ասոր վրայ միայն տրուի օսմանիէ թէղթերէսին։ Այդ նկատելով որ նահանգներուն մէջ կարդ մը գիւղեր կեդրոնէն հեռու ըլլալով, վկաները չեն կրնար երթալ, որպէս ծնունդներու արձանագրութեան գործողութիւնը դժուարութիւններու կը հանդիպի, կայսերական Իրատէ մը համայնց այդ մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել։ Զեռնհաս պաշտօնարանը խորհրդակցութիւն կատարելով որոշեց որ ասկէ վերջը ծնունդներու համար իմամներուն եւ մաղթարներուն կողմէ տրուած իմամխաչներուն մէջ գանուին նաեւ վկաներուն ստորագրութիւնները եւ կ'իրքները, զորս վաւերացընեն իմամները, մաղթարները եւ ոչ-իսլամ հաւատակութեանց կրօնական պետերը։ Այդ իմամխաչերը բուսական համարուին օսմանիէ թէղթերէսին տալու համար, եւ վկաները մարդահամարի պաշտօնարանները առնելու հարկ չմնայ։

ՕՐԻՆԱՑ Ս. Պարիրարքը, առջի օրը Յունաստանի, Սերպիոյ եւ Սեւ Լեռան դեսպանատուններն ալ երթալով Զատկի առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ։

ԱՆԱՏՈԼԻ ՀԻՍԱՐԻ մէջ, առջի գիշերը, եօթար ու եղբայրը՝ Իսմայիլ եւ մակուկլաւար Իսմայիլ կը կռուէին։ Այդ միջոցին վրայ հասան Ալի Օսման, Եուսուֆ, Մէրէթ, Շաքիր, Իսէմ ու Հիւսէին որոնք փարձեցին կռուտարները հանդարտեցնելու։ Ալի Օսման երկու ապտակ զարկաւ Եայարի։ Ատոր վրայ Եայար, Իսմայիլ ու Եուսուֆ խաչոր զմեւներ հանելով Ալի Օսմանը, Մէրէթը, Շաքիրը ու Հիւսէինը վիրաւորեցին եւ փախան։ Վիրաւորներուն հարկ եղած դարմանները եղան։ Ոճրագործները քիչ ետքը ձերբակալուեցան։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱՆ.— Կայս. անձնական Գանձուն պաշտօնեաներէն Բէֆզը պէյ, երէկ երեկոյն, Սկիւտարի Իճաբիէ Թէբեիէն կառքով անցած ատեն, ձին խրտնելով սկսաւ քառասմակ արշաւել։ Բէֆզը պէյ փորձեց դուրս նետուիլ, սակայն չյաջողեցաւ։ Կառքը գլորելով Բէֆզը պէյ վար ինկաւ եւ գլխէն ծանրապէս վիրաւորուելով քիչ ետքը մեռաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պարիրարք Հայրը այսօր, Մայր եկեղեցիին մէջ յատկապէս կանոնց համար պատարագելէ ետք, Պարիրարքարանի Պաշտօնական Յայտարարութեան համաձայն, ժամ 7ուկէսին Պարիրարքարանի դահլիճին մէջ Զատկական շնորհաւորութիւնները պիտի ընդունի Մայրաքաղաքիս Թաղային վարժարանաց Ուսուցիչներուն եւ երկսեռ ուսանողաց ներկայացուցիչներուն։

— Երուսաղէմի Պարար. Փոխանորդ Տ. Դէսրդ եպիսկ. երէցեան Զատկի առնական արարողութեանց նախագահեց Պէշիքթաշի եկեղեցւոյն մէջ, որուն Թաղ. Խորհուրդին կողմէ հրաւիրուած էր։ Երէցեան Սրբազանի ներկայութիւնը համակրանքով ողջունուած է Թաղեցիներուն կողմէ եւ քարոզները այնպէս լաւ տպաւորութիւն թողած են որ, Թաղ. Խորհուրդը պիտի խնդրէ Պարիրարքարանէն որ Տ. Դէսրդ եպիսկ. միայն քարոզիչ կարգուի Պէշիքթաշի եկեղեցւոյն։

— Արմաշի փոխ-վանահայր եւ Դպրեվանքին վերատեսուչ Դուրեան Սրբազան երէկ երիկուն մայրաքաղաքս եկաւ։

—Պարիրարքարանի երկու դիւանապետները՝ Թէլեան եւ Խայատուրեան էֆ.ները՝ հեռագրաւ շնորհաւորած ըլլալով Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պարիրարքը, իր անուան տօնին առթիւ, Ն. Սրբազնութիւնը հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է երկու դիւանապետներուն այս համակրական արտայայտութեանը համար։

—Դաւառներէ Առաջնորդ եւ Տեղապահներ, ինչպէս նաեւ Սանասարեան վարժարանի Հոգաբարձութիւնը շնորհաւորական հեռագիրներ կ'ուղղեն Ս. Պարիրարքին։ Երուսաղէմի Միաբաններէն Կիպրոսի տեսուչ Տ. Պետրոս Վ. Սարգեան եւ Դամասկոսի տեսուչ Տ. Վահան Վ. Բէշիլեան շնորհաւորական հեռագիր ուղղած են Պարիրարքարան։ Հալբիէն Յունաց նախորդ Պարիրարք Տ. Դանիէլ Թէնոս եւ Յունաց Մեծ-Լոգոթէթ Արիւթարքի պէյ, շնորհաւորական գրեր ուղղած են Ս. Պարիրարքին։

—Օրթաքիւղի Թաղային մասակարուս Թեան անհրաժեշտ պէտքերուն համար Պարիրարքարանը նաւագահանդէսի մը արտօնութիւնը ստացած ըլլալով, հարկ եղած պատրաստութիւնները կը տեսնուին արդէն։ Վեսմ. Սեպուհ պէյ Մաքսուս, իբրեւ նախկին Թաղեցի, ընդունած է կարգադիր Մասնախմբի նախագահութիւնը։

— Ռումանացի զրադիտուհի Տիկին Սմբատ եւ բրոֆէսէօր Պէնէսէթթա տի Լուքա՝ որոնք անցեալ կիրակի Մայր եկեղեցի գտնուելով, յեսոյ մասնակցած էին Պարիրարքարանի մէջ տրուած սեղանին, նախընթաց գիշեր ճաշի հրաւիրուեցան Բերա Ս. Պարիրարքին ընակարանը։ Սեղանին կը մասնակցէին նաեւ Տէր եւ Տիկին Սիմոն Բայսէրլեան, Տէր եւ Տիկին Արիս Ֆէչհեան եւ Տիկին Սէրվիչէն։ Հաղկերոյթի միջոցին, Ս. Պարիրարքը եւ ներկաները զանազան լեզուներով խօսակցեցան օտար հիւրերուն հետ, որոնց բացատրութիւններ տուին հայ եւ օտար դրականութեան եւ Հայ Եկեղեցւոյ մասին, որուն համար այնքան դրուատիքով կը խօսին օտար այցելուները, Հայ եկեղեցւոյ ամէնէն հանդիսական արարողութեան ներկայ գտնուելէ վերջ։

— Աւագ Ուրբաթ երեկոյին Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, Թաղման Թափօրի պահուն անտեղութեան տեղի ուսաղ մէկ քանի անձեր որոնք քննութեան համար տարուած էին, ազատ արձակուած են ոստիկանութեան կողմէ, յարգանքներ ըլլալով իրենց ուրիշ պարագաներու մէջ պատշաճութեան հակառակ ուսեալ է ընթացք չունենալ։

— Թիֆլիզի կուսանաց մենաստանի մայրապետ հանգուցեալ Փերոնէ Խաչատուրեանի յաջորդ ընտրուեր է՝ ըստ նախնի սովորութեան՝ կոյսերու երեցագոյնը՝ Լիզիասիի իշխան Արամալիքեան։ Նորընտիր մայրապետը 1850ին 14 տարեկան հասակին մէջ մտած է կուսանաց մենաստանը, հարերէն սորվելու համար, եւ չափահասութեանը չուզելով բաժնուիլ կուսակրօնութենէ 27 տարեկան հասակին տարեագահի ձեռնադրուեր է իր մաքուր բարքին եւ համեստ ու բարի բնաւորութեանը պատճառաւ։ Ընտրութեան ներկայ գտնուեր են տեղւոյն ազգային փոխանորդը եւ իշխան Բեհրութեանի մատնագրդները, որոնք ընտրութեան մասնակցելու իրաւունք ունին, քանի որ կուսատանը հիմնուած է Բեհրութեանց նախահայրերէն։

— Պարսից Վահմ. դեսպանին կողմէ Յովհաննէս խան Զատկի առաջին օրը շնորհաւորական այցելութեան եկած ըլլալով Պարիրարքարան, Ս. Պարիրարքը բերանացի բացատրութիւններ տուաւ այն մասնական խնդրոյն վրայ, որուն համար ասկէ առաջ բանակցութիւններ տեղի ունեցած էին պարսկական հիւպատոսարանի ներկայացուցիչներուն հետ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԵՂԱՓՈՆՍԱՆԹԻՒՆՈՒԷ)

ՊՈՒԷՍԷԱ ԵՒ ՖԱՆԳՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍ ԶՐԱՇԱՒՈՐ ՄԸ ԸՆԿՂՄԱԾ

ՄԱՀ ՄԱՔԱՐՈՎ ԾՈՎԱԿԱԼԻՆ

ՔԻՐԻԼ ՄԵԾ ԴՈՒՔՍԸ ՎԻՐԱՒՈՐ

ՎԵՑ ՀԱՐԻՒՐ ՀՈԴԻ ԽԵՂԴՈՒԱԾ

ՊԷՐԼԻՆ, 13 ապրիլ.— Վալֆպուրկի Բեղերսպուրկի մասնաւոր թղթակիցը կը հեռագրէ նոյն գործակալութեան թէ դէպքի մը նայելով Մաքարով ծովակալը մեկներ է։ Հրաման տրուեր է հեղեմնագիսի կատարել Մաքարով ծովակալին եւ Բեհրոբալովսքի մնացած սպաներուն համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Զէ-Ֆէէն այսօրուան Թուականով կը հեռագրեն Ռիւթերի.— «Մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ձաքոնները, այս առտու կանուխ, յարձակեր են Բարթ-Արթուրի ամրոցներուն վրայ։ Ռուսական նաւատորմը որ Մաքարով ծովակալին հրամանատարութեամբ ամբողջովին դուրս եկած էր Թշնամիին դէմ ելլելու, յաջողցաւ, ամրոցներուն ազատութեամբ, եւ մղել Թշնամին։ Հեռագիրը չըսեր թէ ռուսական նաւատորմը եւ ամրոցները վնասուած են թէ ոչ»։

— Բեհրոսպուրկէն կը հեռագրեն Ռիւթերի թէ Մաքարով ծովակալը խեղդուեր է Բեհրոբալովսքի ընկղմելու պատճառն։ Բիրիլ մեծ դուքսը ծանրապէս վիրաւորուած է։

ԲԵՂԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Բարթ-Արթուրի հրամանատարը կը հեռագրէ թէ Բեհրոբալովսք խորտակուեր է ական մը ընդհարելով։ Ռուս նաւատորմը համախմբուեր է Ոսկի լերան տակ։ Ճաքոնական նաւատորմը կը մօտենայ։

— (Պատօնական) Ճաքոնական նաւատորմիզը Բարթ-Արթուրի մօտ նոքէն երեւցած ըլլալով, ռուսական զրահաւորները ծովին բացը ելան եւ հալածեցին Թշնամիին մարտանաւերուն մէկ մասը, բայց այս վերջիններուն թիւը քանակին հետ համեմատելով, ռուս նաւատորմը նահանգեան դարձաւ։

— Բեհրոբալովսք ական մը ընդհարելով խորտակուեցաւ ու ընկղմեցաւ։

— Ռուս նաւատորմը ներքին նաւահանգիստը մտաւ։ Ճաքոնական նաւատորմիզը կը գանուի Տէլէյէնի հրանդանին մօտ։

— Մաքարով ծովակալը մեռաւ։ Բիրիլ մեծ դուքսը թեթեւապէս վիրաւորուած է։ Նաեւ ծանրապէս վիրաւորուած են դնդապետ Եաքովլէվ, երկու դէրդնդապետներ, երեք ուրիշ սպաներ եւ երեսուն երկու նաւագ։ Հինգ սպաներու եւ տասերկու նաւագներու դիակները գտնուեցան։

— Մովակալ իշխան Ուխթոմսքի առժամաբար ստանձնեց Բարթ-Արթուրի ռուսական նաւատորմին հրամանատարութիւնը։

— Զրոյցի մը նայելով Ուխթոմսքի ծովակալը կէսօրէն ետքը ճակատամարտ մը ունեցեր է Թշնամիին հետ որ տասնուութ մարտանաւեր ունէր։

—(Պատօնական) Թաշթալինսքի զօրավարը կը տեղեկագրէ.—Մարտ 30ին, յանկարծակի հարձակում մը պատահեր է Ռուսերէն սպայ մը, չորս ենթասպայ ու երկու զինուոր մեռան եւ երկու զինուոր ալ վիրաւորուեցան։

ՊԼԻԿՐԱՏ.—Ճաքոնական ու ռուսական դեսպանները հոս ժամանեցին իրենց պաշտօնը ձեռք առնելու համար։

ՊԱՐՍԷԼՈՆԱ.— Սպանիոյ թագաւորը առաւօտ մեկնեցաւ՝ Մանռեսիլ այցելելու։

ՄԷՍԻՆԱ.—Հոնկոնգէն, ուր կը գտնուի Վիլհէլմ կայսրը, հոս հասաւ։ Ժողովուրդը մեծ խանդավառութեամբ ընդունեց Գերմանիոյ կայսրը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԵՂԵՐՊՈՒՐԿ 13 ապրիլ.— Ռուսական հեռագրական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ ռուսական Բեհրոբալովսք զրահաւորը որ փորձեր կը կատարէր Բարթ-Արթուրի առջեւ, կայծն թարփիլ մը զարնուեցաւ. առաջ եկած պայթումը ընկղմեց Բեհրոբալովսքը որ ծովակալի դրօշը կը կրէր։ Բարթ-Արթուրի ռուսական նաւատորմին ընդհանուր հրամանատար ծովակալ Մաքարով մեռաւ։

մեռան նաեւ զրահաւորին բոլոր սպաները եւ 600 նաւագներ։ Զարս սպաներ ազատուեցան, թէեւ չորսն ալ ծանրապէս վիրաւորուած. ասոնց մէջ կը գտնուի Բիրիլ մեծ-դուքսը։ Նաւագներէն 100 հոգի միայն ազատուեցան։ Բեհրոբալովսքի հրամանատարն էր գնդապետ Եաքովլէվ. զրահաւորը 11,354 թոնօյի տարողութիւն ունէր, 57 թնդանօթ ու ժամը 16 հանգոյցի արագութիւն։

ԼՈՆՏՈՆ, 13.— Ռիւթերի գործակալութիւնը Զէֆնկ-Զաւէնէն հեռագիր մը ստացած է որ կը ծանուցանէ.— Բարթ-Արթուրի կողմէ լսուած թնդանօթաձգութեան ձայներ ենթադրել կը տան թէ նոր յարձակում մը եղած է Բարթ-Արթուրի վրայ։ Տակաւին ոչ մէկ նոր տեղեկութիւն հաստատած է այս լուրը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թայմզ կը ծանուցանէ թէ Եալուի վրայ յառաջապահներու ընդհարումները կը շարունակուին։

ԲԱՐԻԶ.— Դնդապետ Մառչանի հրաժարման լուրը հաստատուեցաւ։

Տես չորրորդ երես Բարմէլ Օրիանթալի գիրի եւ գանձանքի ծանուցումը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Երէկ Սակարանի հաշուեյարդարումը կատարուելով 100 ինիֆիէի 7 ղրշ. եւ երկաթուղիի հաստն 10 անդմ. ռէբոն արտօնուեցաւ։

ՓԱԿՈՒՄ 31 Մարս

Օսմ. Ֆոնսոլիտ Միացեալ	Օ. Ո.	91	33
Ղմէնէն բարձր գին	»	92	03
Ամէնէն վար գին	»	91	24
Բուսմէլիի երկաթուղի զոյ.	ֆր.	123	50
Ամէնէն բարձր գին	»	124	75
Ամէնէն վար գին	»	123	—

ԲԱՑՈՒՄ 1 Ապրիլ

Օսմ. Ֆոնսոլիտ Միացեալ	Բ. Ո.	91	22
Բուսմէլիի երկաթուղի	ֆր.	123	—
Շիրքէթի Խայրէթ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պանքա		122	—
Տէրբոզ		253	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	67
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	95
» ժուիսանս		1	75
» պարտատոմսագիր		488	—
Բարտի Գ. Գոլսոյ		512	—
Թրանսվալ		114	—
Բրէտի Ֆոնսէ Եմիրսիէն Ա		268	—
» » » Բ		282	—
Լ.վրիթսա		66	50
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	85
» պարտատոմսագիր	»	521	—

ՓՈՆԱՆԱԿԱԴԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Հրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	ֆր.	22	80
» » » չէք	»	—	—
Գերմանիոյ անտոկոս չէք	մարկ	12	56
Վիէննա չէք	ֆիորր.	21	77

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանսնոց	Հրշ.	87	23
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Բոլ էմբերիոլ	»	20	10
Բրիսից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէճիտիէ	»	—	—
Բուլգի Ղրղաղրամ	Օ. Ո.	6	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Ապրիլ

Անգլիական Ֆոնսոլիտ		88	37
Միացեալ պարաք	բաց.	82	25
	զոց.	82	25
Օսմանեան Պանքա		12	25
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	—
» Մոնոգոլ		44	50
Պուլկարական 1888		92	—
Եգիպտէն ինիֆիէ		107	50
Ֆօմինիսլ		104	—
Թրանսվալ		4	50
Պրտին երկաթուղի		16	—
Փոխանակագիր		25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 13 Ապրիլ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	03
Միացեալ պարտատոմսագիր	բաց. Հրշ.	84	75
	զոց. »	84	20
Օսմ. Դայս. Փամբա	ֆր.	582	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բուսմէլի երկաթուղի	»	124	—
Օսմ. մաքսատուն	»	459	—
Օսմ Ռէժի	»	275	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	498	—
Փէտտի Լիսնէ գուլոնը կտրած	»	1100	—
Իտալական Ռանթ	»	103	10
Սպանիական արտաքին	»	84	10
Թրանսվալ	»	115	—
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	25	135
Դիսմանդզլ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 13 Ապրիլ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	90
Բուսմէլի երկաթուղի	»	122	70
Օսմ. Ռէժի	»	348	—

ԳԵՐԼԻՆ, 13 Ապրիլ

Միացեալ պարտատոմսագիր	ֆր.	83	20
Բուսմէլի երկաթուղի	»	131	25
Ասատ. երկթ. պարտատոմսագիր	»	103	50
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՊՐԻՍԷԼ, 13 Ապրիլ

Միացեալ պարտ		82	67
Բուսմէլի երկաթուղի		123	25

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԱՄՆԵՐՈՅՑ Լ. ԹԷՐԶԵԱՆ

Բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ վիրաբոյժ – ատամնաբոյժ, նախկին պատ Բարիզի բժշկական վարժարանին քլինիքին՝ պատիւ ունի ծանուցանելու իր յաճախարդներուն թէ տեղափոխուած է Բէրա, Մեծ փողոց, Բարլման վաճառատան վերի յարկը։ Թիւ 9, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 9էն մինչեւ 6 կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն։

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure
boisson de table et rafraîchissante.

Ծանօթարարեցի իմ հիւանդներու երբ ինքիւլէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կոթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լուսագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍԲԼԻՊՈՒԼԻ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.— Հանր. Պարտուց Վարչութեան Թղեալ հասցէներու ընդհ. արնօրէնութիւնը՝ Բալի-Բէյօի հանքերու Օսմ. անանուն ընկերութեան կողմէ հանուած եւ 1 էն մինչեւ հազար թիւերը կրող եւ իւրաքանչիւրը 10 Օսմ. ոսկի արժող 2000 արժեթուղթերու տէրերուն կը ծանուցանէ թէ դրամագլուխին տարբը վճարուած ըլլալով, պէտք է դիմեն Պոլիս, ձկնարանի տեսչութեան չէնքին մէջ գտնուող դրամագլուխի դիւանին, ուր դրամագլուխ փակցուելու կանոնական ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին առանց ոչ եւ է ծախքի։

30/12 ապրիլ 1904 3—1

ԻԼԱՆ

(խազիճեի խասսա Շախանճ)

Խազիճէի խասսի Շահանէճէ միւպահասա օլունճաղ խոթաղը պէհէր իսկէլէ չէքիսի օն պէշ դրուշ իթեսէ թիվով պուլբաղընսան վէ մարթըն օթուզ պիրինեի չարչէնպի կիւնիւ դարտը գաթիսի վէ նիսանըն իւչինճի ճիւմա էրթէսի կիւնընէ գատար եիւզտէ իւչ թէնգիլի պիւրգապուլ իսլէյի գաթիկսի իսրա գըլընճաղընսան իթեսէ թիվով

ԲԱՍԻ ՇՐՋԱԳՐԱՎ, ՓԱՐԻԶ 1900

ՔՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մասնաւորէն

վարչական կայսերական բժշկական ժողովոյ տարուլուծումը

1903 յունուար 2ինար այցելեցին Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 չիչ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ չիչերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ՀՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պորտոյ գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համպուրգի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՒԻ, Ս. Բեդերպուրգի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԵԼԼԻ եւ Օռէսալի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒԻ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՓԸ, ՕՐԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

Էթիքէթին եւ խցանի քաշսիւլներուն վրայ պատճէնել գործ Ֆրանսի վաճառականիւր որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ)

ՄՈՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·24 ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, ուայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք։ — Առատաձեռն պայմաններ, վճարման դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խանէէթ խանի դէմը, Վոյվոտա խան, Գալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿԴԻՄՈ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱՑՈՒՄ Ի ՓԱՐԻԶ.

Այս բուսային եւ բնական փոչին մէկ դրարիկը քիչ մը չաքարոտ ջուրի մէջ հալցնելով, կը բաւէ ինչելու համար գլխացաւերը կամ անձնէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղարանները A.

ՀԱՍԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԽՍՅԹՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՒՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինուու գովասաներ կը կարդացուին Հաղգը Էքզէմ խայծղանը օմ. ու օտար բժիշկներու գնահատանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութիւնը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ատամոքի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի մէջ ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հաղի, ցնդղատալի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գրանուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ գրուշ։ 80—80

ՖՐԷՏ. ԼԻԷԼԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արուելից մթնոլորտ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիա	3800
Անմէնեան	10500	Էմիրէյթս	3500
Փէսպրիան	10500	Արմենիան	3000
Լանսաստրիան	9600	Պէնէլոպէան	3500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Օլոմպիան	8000	Ազնէան	2500
Ջորջիան	8000	Անատոլիքան	2500
Գասկոնիան	8000	Ալգերիան	2500
Ֆիրենիան	8000	Լէսթրիան	2000
Տալէրնիան	3700	Մինեա	900
Վալսնիան	3700	Օրոնդա	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	80
Նուպիան	3500		

Ապառնքի ամէնքին կը խնդրուի իրենց ապառնքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար եր-բոնց հրամանագրի դրկել յանձնուին։ Ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՅՎԱՐ ԼԱՆԳՈՆԴԷՆ
Գալաթիա, քարտէրին վրայ մաքսատան հին տեղ 600

Գիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնաւիրի

La VELOUTINE

տարբերակուած ԳԻՄՈՒՐԻՆ
Ձեռ. տար 534
CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹԻ ԿՐԷԶԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր. 191,934,52
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 32,467,177
Վճարումներ՝ բանի վիճաժէրնեու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադարձներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԵՆՏ ՍԸՆ

ՄէյտանՃզ փողոց, Ալալէմի խան, Պոլիս, իսկ Գալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիտի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱԹԻՆՈՒԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի

ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՐԴԵՀԻ
Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԵՆՏ ՍԸՆ, Ալալեմնի խան, Պոլիս 45—52

ԻՆՉ ԿԵՐՑՆԵՍ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հիւդ վեց ամսու ըլլան մայրերը անոնց լաւ ենդարաբ ուտել գտնելու հեռամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժոյգնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու դնուութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել ոգոց համար առաջին կարգի սնունդը, ՖՕՍՖԱՖԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի բժշկական համալսարաններն գնահատելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՕՍՖԱՖԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻՆ շօշափելի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կաղդուրիչ։ մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժգնանան, կ'ամրանին։ կը կայտառանան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հաղարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ ՖՕՍՖԱՖԻՆ ՖԱԼԻԷՌՈՎ սնծցող տղաք, քաջառոյգ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակի անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու եղիկարներ, որոնց վերջին ասարիանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՕՍՖԱՖԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻՆ կը ծախուի Կ Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն։ Դեղի մթերանոցներուն մէջ 11—26

ՄՈՍ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Ֆորսոյի Մթնոլորտակնքի և Սեւ Ծովի միջնոր բաղադրոյ տոկնեաք

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիպա	2500
Ենպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Ցեսարիս	2250
Գնանսրուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարրս	3000	Սֆինքս	2000
Ոսմանլի	3000	Կասրլնի	1500
Մարիօնիս	2500	Գիւլէա	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՈՒԻԼՍՈՆ և ԷՆ Ռիֆթոլ խան

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԴԻԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԳ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սաստիկ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Սրաշխատութեան դրամը	122,000,000 »
Ապահովագրիչներուն վճարուած դրամը	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվոտա, Գալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԲՈՒՆՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻ

Ընդմէջ Հբլի և Պոլսոյ եւ Օռեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Գրանտ	1011	Մալմս	724	Բոգարիս	186
Ալէքս	3607	Գոնկոս	2906	Գրանտոս	1695	Մարկոս	2273	Ֆարֆս	1113
Անեէլս	1541	Գարսոս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ֆիրոս	1735
Արիոզս	2271	Ֆիտս	4311	Հիտալս	1581	Միքսոս	3557	Միլիս	1193
Գասանս	1522	Ֆօսմնս	937	Հենսոս	3720	Մրլս	1057	Մրէրս	1200
Գորտոնս	1264	Ֆուրս	2383	Հորատիս	3600	Մենէլպէլս	1735	Թասոս	1328
Գրավս	1076	Ֆրարս	1713	Հալմարէ	595	Մուրիլս	2413	Թ. Ուիլսոն	1546
Գրիլս	841	Ֆինսոս	504	Իսակս	2354	Նէրս	1083	Թօրս	3827
Գրֆֆիս	4431	Քարս	2464	Իտահս	5540	Օհիս	4100	Թոլէտս	1476
Դէյրս	1671	Նիւսօրտոս	1520	Ջիւնս	1096	Սնիքարս	4036	Թորբիսս	487
Դարիրսս	1337	Նրուզս	1841	Քիլսս	1053	Օրլանտս	1335	Ուրբիս	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Քորինս	3307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Դարս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոմոս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1239
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիսլիս	2229	Վոլթիրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանսիքարս	4532	Լէբանոնս	2272	Բրնսլաս	1663	Տէտս	1855
Գրիս	2697	Գանլէնս	3060	Լիվերնս	1843	Բոլլս	1613	Զիրս	1300
Գոլորատս	4235	Գնդանս	1243	Լոնդէնս	3191	Բոմէս	1789		

Ընդհանուր գործակալ Հբլէն հոս հասած են։
Միքսոս շոգենաւը, նաւապետ Թոլբ։
Վասոս շոգենաւը,
Ընդհանուր գործակալ Հբլէն հոս կը սպասուին։
Ալէքս շոգենաւը, ապրիլ 16ին։
Քլիս շոգենաւը, » 25ին։
Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼԶ ԷՆԴԻՍՈՆ
Թիւ 22—24. Քեւչիւք Միւլէք խան. Գալաթիա 377

COMP. RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ՍՈՒՏԻՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնները

Յուլիս
Գշ. 30/12 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւօտ։ Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Գիոս, Թարապուլուս-Շամ, Գէրուն, Տաֆա, Բոր-Սայիտ, Ազեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 1/14 Սուխում ժամը 10ին առաւօտ։
Շբ. 3/11 Մէրսին, Իզմիր, Գիրէ, Ազեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ։ Սուխում ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփխանէ Բարափին վրայ։
516 Թ. ՈՒԳՈՒԻԼ

ԳԻԻՆԱՐՏ CUNARD
ՀՆԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանկի
Լիվրբուլի եւ Արուելից մթնոլ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Միլվանիա	5395
Սարմանիա	18900	Քանատիքա	4841
Լուքանիա	12950	Գէրմանիա	3223
Լամբանիա	12950	Բաւարիա	2945
Նուբիանիա	8345	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիբիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2559
Սէրվիա	7392	Ալէքսս	2181
Ուլանիա	7269	Էթրուսկ	1611

Դիմել առ ՅՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Բարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Ատամնաբոյժ ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (33)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Է.

ՍԻԱՄԻՏ ԿՆՈՋ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

— Տիկին Ռուժօրէլ զուտակ չունենալով եւ ձեզ չատ սիրելուն համար, տարօրինակ հաճոյք մը պիտի զգայ, այդ չարաճճի զուտակը տեսնելով... իրաւ է որ իր տունէն չպիտի ըլլայ անիկա, բայց չէ կարելի ամէն բան ունենալ։

— Այդպէս չպիտի ընէք, ըսաւ Ալպէր, բոլորովին ալլայած։

— Ներեցէք... ի՞նչ ըսել կ'ուզէք... Գանի որ այդ խեղճ մանկիկը մեծցնելու միջոցներէն զուրկ կը գտնուիմ, պէտք է որ հօրը վերադարձնեմ զայն։

Ալպէր վարէն ապտուիեան շարժուձեւ մը ըրաւ։

— Ի՞նչ... բայց քիչ մը առաջ ըսիք թէ ընկերիկ մանուկներու ապատարանը դրած էիք զայն։

Էսթել ճղդեց՝ առանց լքելու այն հրեշտակային քաղցրութիւնը զոր բնաւ ձեռքէ չէր ձգեր։

— Այոինքն, ըսաւ, ուզեցի հոն դնել, բայց վերջին պահուն չհամարձակեցայ... ի՞նչ կ'ուզէք որ ընէի, չատ ոիրուն էր պզտիկը... եւ այնչափ ալ կը նմանէր ձեզի... ասոր վրայ՝ պահեցի։

Նախկին ենթասպան ապշանար մնաց այս յայտնութեան առջեւ։

Տիկին Մայեալ շարունակեց.

— Դիւղ զրկեցի եւ յանձնեցի կարգ մը բարի մարդոց, որոնք չատ կը գուրգուրան վրան, եւ չա՛տ ալ լաւ խնամած են... ապահով եղէք... պատուական առողջութիւն մը ունի այսօր։

— Աւելի լաւ, մրմնջեց ենթասպան, առանց գիտնալու թէ ի՞նչ կ'ըսէ։

— Վա՛ղապէս, գոչեց Էսթել, ես ալ այդ սրտի աղաղակին կը սպասէի... կը փափաքէի այդ հօրենական զգացումը արթնցած տեսնել ձեր քով. հիմա վստահ եմ թէ չա՛տ պիտի ուրախանաք պզտիկին համբոյր մը տալով... թէեւ ձեր ուրախութիւնը երբեք չպիտի կրնայ հաւասարիլ տիկին Վարէնի զգալիք հրճուանքին... տեսնէք որչա՛փ անուշիկ էակ մը դարձած է... կատարեալ հրեշտակ մը։

Ալպէր կը բարկանար։

— Պիտի լռէ՞ք... գոչեց կատաղութեամբ։

— Սիրելի Պ. Վարէն... կը բաւէ որ դիներն վրայ առարկութիւն չընէք։

Ալպէր բոլորովին խելագարած էր։ Ի՞նչ ընէր սակայն, վստահ էր թէ առանց քաջակին բերանը քակելու՝ չպիտի կրնայ զատիլ հնարամիտ կնոջ ձեռքէն։

— Ի՞նչպէս ալ զիս գտաք, գոռաց բարկութենէն եւ յուսահատութենէն դողացող ձայնով մը։

Էսթել ժպտեցաւ։

— Իրիկուն մը, ըսաւ, բարեկամուհիի մը՝ տիկին Ռոքանթէնի հետ զրօսաշրջիկ մը կը գանուէի, տեսայ որ օթեակ մը կը մտնէք... սա պարոնը կը ճանչնամ, ըսի բարեկամուհիս... Պ. Վարէնը, հարցուց բարեկամուհիս. եւ ուզեցաց ժպտիլով... բայց Բարիզի ամէնէն մեծ դերձակներուն ոտքը առնելու վրայ է... այսպէսիր կը բաւէր ինձի... Պ. Վարէն... ասոնց մէն ալ, Օթէլլոյի մէջ, կը տիւէ՞ք, անոնք ըսին թէ Տիւմարսէ անունը առած էք։

Վաճառականը սակայն տակաւին կ'ուզէր դիմադրել։

— Լաւ, ըսաւ պահ մը վերջ, հիմա այս դրամը տալս ի՞նչ օգուտ պիտի ունենայ... քանի մը օր վերջ կրկին պիտի ներկայանաք եւ նոր դրամ մը պիտի պահանջէք։

— Օ՜հ, այդ մասին կրնաք վստահ ըլլալ... ձեր տղկան գլխուն վրայ կ'երդնում որ ա՛լ ոտգամ մը ալ չպիտի ներկայանամ։

— Բայց ի՞նչ պիտի ընէք այս դրամը։

— Ես ալ կանացի հագուստներու պիտիկ խանութ մը պիտի բանամ... մի՛ վախնաք, ձեզի հետ չպիտի մրցիմ... տասերկու հատ մը գործաւորուհի կը բաւէ ինձի... ես իմ դիրքս վառնդեցի այդ տեսակ տղկան մը պատճառաւ... պէտք է որ վրէժս առնեմ անոնցմէ...

Քովի սենեակէն դրան մը կոնչը լսուեցաւ։

— Ալպէ՛ռ, գոռաց տիկին Վարէնի տիրական ձայնը։

— Ա՜հ, ա՜հ, թոթովեց Վարէն՝ լսելով ընտանեկան կռիւի մը դուռ բանալ... ա՜հ, եւ ալ անգամ մը ալ մի՛ վերադառնար։

Ու սենեակ մը ձեռքով մը չէքի տեսարակը հանեց, ճամպարանքով քանի մը թառ գրեց մէկ էլին վրայ եւ դէպ պատուելով երկարեց դռնակին։

Տիկին Մայեալ՝ կոյծակի արագութեամբ դրուած աչքէ անցուց, եւ ծըրդուելեանը մասին ապահովութիւն գոյացընելէ վերջ, թուղթը անհետացուց իր պատուակին խորը։

Ձիրդ ժամանակն էր արդէն։

Վաճառականին աչխատութեան սենեակին դուռը բացուեցաւ, եւ տիկին Վարէն ներս մտաւ, կարմիր անդուսէ հագուստի մը մէջ ամփոփուած։

— Զարդարած էիր, հարցուց ամուսնին, դէպ ի՞նչ երեւութէն ապահովութիւն։

— Այո՛, մրմնջեց վաճառականը... տիկինը կարի վաճառական մը ուրն է, եւ կը փափագի գործ բանալ ինձի հետ։

— Այո՛ ուզեցաց Էսթել, ուրիշ հագնելու չէք մտնար, այնպէս չէ՞ Պ. Վարէն։

Ու խանարհութիւն մը ընելով հրաժեշտ առաւ երկու ամուսիններէն ու մեկնեցաւ։

Ը.

ՈՒՐ ՌՈՒԲԷ ԿԸ ԿԱՐԵՄ ԴՏԱՆ ԸԼԼԱԼ ԻՐ ՊԱՏԻՒ ՔՈՅՐԸ

Ֆրանսուազ Պատէն որ Բարիզէն տղու մը հետ մեկնած էր, Բարիզ կը վերադառնար՝ ուրիշ տղայ մը ունենալով բաղուկներուն մէջ։

Թէեւ փոքրցի բնակարանը ոչ ճախութեան մէջ կը լողար, ոչ ալ ընդարձակ էր, բայց երկին երեսար պէտք եղածին չափ մեծ նկատուելի՝ Սէն-Կոլոմբիէէն բերուած տղան ընդունելու համար։

Երբ տիկին Պատէն դուռէն ներս կը մտնէր, դռնապանուհին զարմացաւ մնաց՝ անոր թեւերուն մէջ տեսնելով պզտիկ Լիվօնը։

Եւ սակայն չհամարձակեցաւ ո՛եւ է հարցում ուղղել անոր։ Ֆրանսուազ ալ չկեցաւ, եւ ամապարանքով վեր՝ իր սենեակը ելաւ, առանց իսկ բառ մը արտասանելու։

Սանդուխին վրայ, եօթը տարու աղջիկ մը՝ որ իր ծնողքին խուցէն դուրս կ'ելլէր, սակառ մը ձեռքը, աղաղակեց զինքը տեսնելով.

— Ա՜հ, տիկին Պատէն որ պզտիկ պէպէք մը կը բերէ։

— Ի՞նչ կայ զարմանալու, օրիորդ Լուլան, հարցուց գործաւորուհին։

Պէքօնէի աղջիկն էր, կառապան մը որ դէմ դիմաց կը բնակէր Ֆրանսուազի հետ։

— Ուրեմ՞ զատաք, հարցուց պզտիկը, ուրեմ՞ զատաք տիկին Պատէն....

— Ինչո՞ւդ պէտք, չարաճճի՛...

— Որչա՛փ ալ աղուոր հագուած է, շարունակեց պզտիկը՝ ըղձանքի եւ նախանձի խառն նայուածք մը ուղղելով տիկին Պատէնի գրկած տղուն։

Ցեղայ վար իջաւ սանդուխէն, երգի հասուած մը մշմնալով։

Ֆրանսուազ սենեակը մտաւ եւ կամացուկ մը տղան անկողնին վրայ դնելու։

Սանդուխին վրայ, եօթը տարու աղջիկ մը՝ որ իր ծնողքին խուցէն դուրս կ'ելլէր, սակառ մը ձեռքը, աղաղակեց զինքը տեսնելով.

— Ա՜հ, տիկին Պատէն որ պզտիկ պէպէք մը կը բերէ։

— Ի՞նչ կայ զարմանալու, օրիորդ Լուլան, հարցուց գործաւորուհին։

Պէքօնէի աղջիկն էր, կառապան մը որ դէմ դիմաց կը բնակէր Ֆրանսուազի հետ։

— Ուրեմ՞ զատաք, հարցուց պզտիկը, ուրեմ՞ զատաք տիկին Պատէն....

— Ինչո՞ւդ պէտք, չարաճճի՛...

— Որչա՛փ ալ աղուոր հագուած է, շարունակեց պզտիկը՝ ըղձանքի եւ նախանձի խառն նայուածք մը ուղղելով տիկին Պատէնի գրկած տղուն։

Ցեղայ վար իջաւ սանդուխէն, երգի հասուած մը մշմնալով։

Ֆրանսուազ սենեակը մտաւ եւ կամացուկ մը տղան անկողնին վրայ դնելու։

— Հիմայ բաւ ինքնիրեն, պէտք է սահած ժամանակը ձեռք ձգենք, Բարեբաղդաբար սանկ օրեր չատ չեմ ունենար, ապա թէ ոչ, չիտակը չեմ գիտեր թէ ի՞նչ պիտի ուտէի։

(Շարունակելի)